Ушбу сонда:
2 МИЛЛИЙ ХУСУСИЯТНИНГ ШАКЛЛАНИШИ
3 МАКТАБЛАР ҚОШИДА ҲУНАРМАНДЧИЛИК
4 ҲАЁ ВА ВАФО

ИНСОНГА НАФ КЕЛТИРИШ - ОЛИЙ БАХТ

ISHONCH

ЎЗБЕКИСТОН КАСАБА УЮШМАЛАРИ ФЕДЕРАЦИЯСИ ГАЗЕТАСИ

1999 йил 7 апрел, чоршанба № 39 (686)

СЕШАНБА, ЧОРШАНБА, ЖУМА ВА ШАНБА КУНЛАРИ ЧИҚАДИ

Ўзбекистон Республикаси Президентининг

ФАРМОНИ

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Б.Олимжоновни Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ва сув хўжалиги вазири этиб тайинлаш тўғрисида

Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари Бахтиёр Олимжонов Ўзбекистон Республикаси қишлоқ ва сув хўжалиги вазири этиб тайинлансин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти И.КАРИМОВ

Тошкент шаҳри,
1999 йил 5 апрель

Ўзбекистон — Япония:

ҲАМКОРЛИК ЯНГИЧА СИФАТ КАСБ ЭТМОҚДА

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримов 6 апрел куни «Дўрмон» қароргоҳида Япониянинг «Кейзай Доюкай» корпоратив раҳбарлар уюшмаси Президенти Коичи Минагучи раҳбарлигидаги делегация аъзолари билан учрашди.

Меҳмонларни юртимизга ташрифи билан қутлар экан, давлатимиз раҳбари ушбу учрашув тобора ривожланиб бораётган Ўзбекистон-Япония муносабатларининг узвий давоми эканини таъкидлади. Мамлакатимизга ташрифингиз икки томонлама иқтисодий алоқаларнинг янгича сифат касб этаётганини кўрсатади, деди Ислом Каримов.

Ўзбекистон Президенти Япония билан ҳамкорлик муносабатларига ўзининг алоҳида эътибор қаратишини таъкидлар экан, айни пайтда бу борада эришилган кўплаб муваффақиятларни санаб ўтиш мумкинлигини айтди. Дарҳақиқат, яқинда Японияда иқтисодий ҳамкорлик бўйича икки мамлакат қўмиталарининг қўшма мажлиси бўлиб ўтди. 1995 йилдан буён Япониянинг Ўзбекистон иқтисодиётига киритган сармояси бир миллиард АҚШ долларидан ошиб кетди. Ўзаро товар айирбошлаш ҳажми эса 1998 йилда 117 миллион АҚШ долларини ташкил қилди. Бу 1997 йилдагига нисбатан 27 фоиз кўпдир. Агар икки мамлакат ўртасида товарлар оқимининг тўғридан-тўғри эмас, балки учинчи бир давлат орқали ўтаётганини ҳисобга олсак, бу борадаги кўрсаткичлар яна ҳам юқори бўларди.

Ўзбекистон-Япония иқтисодий ҳамкорлиги улкан лойиҳаларни ҳам ўз ичига олади. Масалан, Кўкдумалоқ, Шўртандаги нефт-газ саноати иншоотларини шулар жумласига қўшиш мумкин. Япониянинг Ўзбекистонга имтиёзли кредитлар бераётгани ҳам диққатга сазовордир. Айни пайтда Япониянинг ўнлаб фирма ва компаниялари Ўзбекистонда ана шундай турдаги кредитлар бўйича ишламоқда.

Учрашувда япониялик меҳмонларга хусусийлаштириш, коммуникация ва таълим соҳаларида ҳамкорликни ривожлантириш таклифи илгари сурилди. Хусусан, мамлакатимизга ташрифи чоғида Япония делегацияси аъзоларига хусусийлаштирилаётган йирик корхоналар рўйхати тақдим қилинди. Президентимиз қурилиши бошлаб юборилган Андижон-Ўш-Қашқар темир йўли ва шу йўналишдаги автомобил йўли ҳақида ҳам сўзлаб, Буюк Ипак йўлини қайта тиклаш доирасида амалга оширилаётган бу лойиҳа Ўзбекистонни Хитой портлари орқали Япония билан боғлашини таъкидлади.

Ислом Каримов Ўзбекистон Япония билан сиёсий муносабатларга алоҳида эътибор қаратишини таъкидлади. Ўзбекистон БМТ минбаридан туриб, биринчи бор ушбу ташкилотнинг Хавфсизлик Кенгашига Японияни доимий аъзо сифатида қабул қилиш ташаббусини илгари сурган давлатдир, деди Президент.

Таъкидлаш жоизки, Ўзбекистон-Япония иқтисодий муносабатларининг ривожланишида «Кейзай Доюкай» муҳим ўрин тутади. Масалан, мамлакатдаги энг йирик компания ва корпорацияларнинг раҳбар ходимларидан ташкил топган бу уюшма ташаббуси билан Ўзбекистон Япония ҳукумати имтиёзли кредитлар ажратишни кўзда тутадиган давлатлар сирасига киритилган. Уюшманинг ўзига хослиги ва мамлакатдаги бошқа ишбилармонлар ташкилотларидан фарқи шуки, унинг аъзолари гарчи йирик фирма ва компаниялар раҳбари бўлишига қарамай, оддий таҳлилчи-иқтисодчи сифатида ишлайди. Улар фақат иқтидорига қараб қабул қилинади. Ҳозирги кунда Япония корпоратив раҳбарлар уюшмаси таркибида 1600га яқин аъзо бор. Яна бир жиҳати шуки, уюшма ҳеч қандай сиёсий масалага аралашмайди. Унинг аъзолари йирик ишбилармонларнинг сиёсат майдонидаги ўрнини яхши англаса-да, фақат иқтисодий таҳлил ва тадқиқотлардан келиб чиққан ҳолда ҳукумат вакилларига таклиф ва тавсиялар бериш билан чекланади. «Кейзай Доюкай» делегацияси илк бор 1997 йилнинг сентябрида Ўзбекистонга ташриф буюрган эди.

Учрашувда Президент Ислом Каримов мамлакатимизда чет эллик ишбилармонлар учун яратилган қулай шарт-шароит, Ўзбекистоннинг ташқи ва ички иқтисодий сиёсати, хориждаги молиявий муассасалар билан ҳамкорлиги борасида сўзлади.

«Кейзай Доюкай» делегацияси раҳбари самимий ва очиқ мулоқот учун Ўзбекистон Президентига миннатдорлик билдирди. 1997 йилда Ўзбекистонни зиёрат этганидан сўнг бу ерда улкан ўзгаришларамалга оширилганига гувоҳ бўлганини таъкидлади. Дунёнинг кўплаб мамлакатлари иқтисодий инқирозни бошдан кечираётган бўлишига қарамай, Ўзбекистон иқтисодий ютуқларга эришаётгани амалга ошираётган ислоҳотларингизга ишончимизни янада оширади, деди меҳмон.

Япония делегацияси таркибида ушбу мамлакатнинг собиқ давлат иқтисодий режалаштириш вазири, айни пайтда парламент аъзоси Таро Асо ҳам бор. Президентимиз билан учрашувда у Япония ҳукуматининг янги имтиёзли кредитлари ҳақида маълум қилди. Унинг таъкидлашича, мамлакатимиз вилоятларида телекоммуникация соҳасини замонавийлаштириш учун 12,690 миллиард, оналар ва болалар соғлиғини муҳофаза қилиш соҳаси учун 670 миллион иен миқдорида кредит ажратилади. Айни пайтда Ўзбекистонда Япония марказини очиш имкониятлари ўрганилмоқда.

Мулоқот чоғида Ўзбекистон билан Япония корпоратив раҳбарлар уюшмаси ўртасидаги муносабатларни ривожлантиришга қаратилган бошқа кўплаб масалалар ҳам муҳокама қилинди.

Учрашувда Президентнинг Давлат маслаҳатчиси В.Голишев, Бош вазир ўринбосари Б.Ҳамидов, ташқи ишлар вазири А.Комилов, ташқи иқтисодий алоқалар вазири Э.Ғаниев, молия вазири Р.Азимов иштирок этди.

Учрашувда Япониянинг Ўзбекистондаги Фавқулодда ва мухтор элчиси К.Обата ҳозир бўлди.

Анвар БОБОЕВ,
ЎзА мухбири.

* * *

Суратда учрашув пайти А. ТЎРАЕВ (ЎзА) олган сурат

ЗЎРЛАР МАЙДОНДА БИЛИНДИ

Термиз шаҳрида миллий кураш бўйича Ат-Термизий хотирасига бағишланган IV анъанавий халқаро турнир бўлиб ўтди

Азалдан мамлакатимиз жанубидан кўплаб асл паҳлавонлар ва алпомишлар етишиб чиққан. Бугунга келиб Осиё чемпионати мақомини олган ушбу турнирнинг Сурхон воҳасида ўтказилишида ҳам ана шундай рамзий боғланиш бор.

Юртимиз мустақиллигининг дастлабки йилидаёқ Ал-Ҳаким ат-Термизий хотирасига бағишланган Халқаро турнир Термиз шаҳрида муваффақиятли ўтказилиб, бундан буён ҳар икки йилда ана шундай нуфузли турнирнинг мунтазам ўтказиб борилишига келишиб олинган эди.

Бу галги мусобақада Осиёнинг бир қатор мамлакатларидан ташриф буюрган полвонлар билан бир қаторда республикамизнинг 13 та вилоят ва шаҳарларидан курашчилар, жами 99 нафар спортчи иштирок этишди. Курашнинг биринчи куни шоҳсупага чиққан полвонларнинг аксарияти ёшлар бўлди. Бу албатта ўзбекона спорт турининг келажаги порлоқ эканлигидан далолат эди.

73 килограмм вазндаги полвонлар баҳсида финалга чиққан тошкентлик Акобир Қурбонов ҳамда сурхондарёлик Махтумқули Маҳмудовлар беллашуви ғоятда қизиқарли кечди. Ҳар иккала полвон ҳам бу спорт турида улуғланадиган ҳалоллик ва мардлик тамойилларига қатъий амал қилишди. Бу ўринда ҳакамлар янада одил бўлишди. Белгиланган вақт эса ўтиб борарди. Ҳаммаҳамма бу баҳсга якун ясовчи «ҳалол» деган янги спорт иборасини эшитишни хоҳларди. Охирги дақиқаларда Махтумқули полвоннинг ҳаракати кучайди. Шу вазиятда эса белгиланган вақт ҳам ўз поёнига етди. Ҳакамлар курашда Махтумқули Маҳмудов устунлик қилганини маълум қилдилар.

90 килограммли вазнда полвонлардан 30 нафари Осиё чемпионлигини қўлга киритиш учун куч синашдилар. Ғолиб юртдошларимиз қашқадарёлик Баҳром Авазов, бухоролик Шуҳрат Хўжаев ўртасидаги курашда маълум бўлди. Ғоятда қизиқарли ўтган бу баҳсда Баҳром Авазов ғолиб деб топилди.

Энг оғир вазнда 23 нафар спортчи Осиё чемпионлиги учун беллашдилар. Эътиборли томони шундаки, турнирнинг мутлақ ғолиблиги учун сурхондарёлик тоға ва жиян Тоштемир Муҳаммадиев ҳамда Эрали Маҳмарасуловлар курашишди. Кураш Тоштемир полвоннинг устунлигида ўтди ва у ғолиб деб топилди.

— Термиз шаҳрида бўлиб ўтган бу турнирни кузатиб, юртингизда миллий курашга иштиёқи зўр бўлган полвонларнинг кўп эканлигига гувоҳ бўлдим. Бугунги мусобақаларда иштирок этган полвонларнинг ҳар бири ўз услубига эга. Демоқчиманки, Термизийлар юрти миллий курашнинг асл Ватани экан. Ўзбекистон жаҳон спорти тарихига, миллий кураши билан кириб келди. Ана шу курашга ихлос қўйган бошқа давлатлар ҳам алпомишлар юртининг неларга қодирлигини бир кўриб қўйди, - дея эътироф этди Россия кураш Федерацияси Президенти Геннадий Иванович Калеткин.

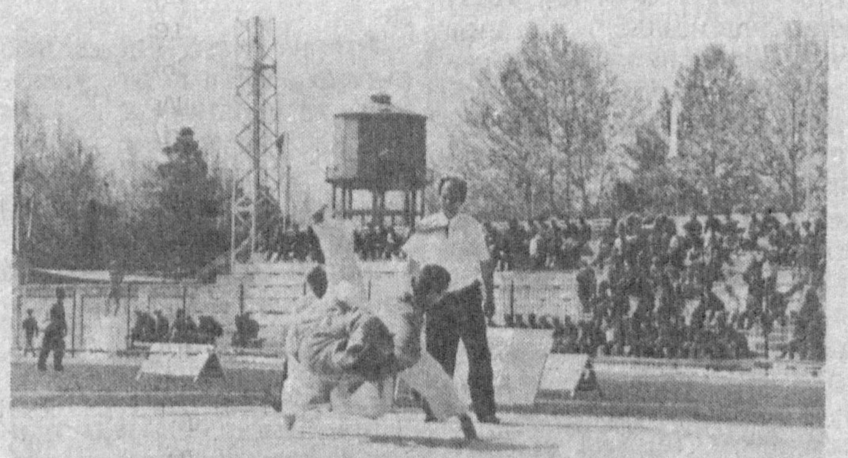

Турнир ғолиблари Осиё чемпиони унвонига сазовор бўлиш билан бирга таъсис этилган қуйидаги совринлар билан ҳам муносиб тарзда тақдирландилар:

Халқаро турнирнинг мутлақ ғолиби Тоштемир полвон Муҳаммадиевга Ўзбекистон Президенти томонидан таъсис этилган «Нексия» автомобили топширилди. Баҳром Авазов иккинчи соврин - Сурхондарё вилояти ҳокимлиги таъсис этган «Дамас» микроавтобуси, Махтумқули Маҳмудов республика «Камолот» жамғармасининг вилоят бўлими таъсис этган «Тико» автомобили билан тақдирландилар. Шундай қилиб, олдиндан ваъда берилганидек Осиё чемпионлари мустақил мамлакатимизда ишлаб чиқарилган машиналарда уйларига қайтишди.

Рустам ДАВЛАТ,
«Ишонч» мухбири.

ДОЛЗАРБ МАСАЛАГА БАҒИШЛАНДИ

Вазирлар Маҳкамасида мамлакатимиздаги ижтимоий-маънавий муҳитни янада соғломлаштириш, диний ақидапарастликнинг олдини олиш, бу борадаги муаммоларни бартараф этиш чора-тадбирларига бағишланган йиғилиш бўлиб ўтди. Уни Бош вазир ўринбосари Ҳ.Кароматов олиб борди.

Йиғилишда мутасадди вазирлик, идора ва жамоат ташкилотларининг раҳбарлари, вилоят ҳокимларининг ижтимоий масалалар бўйича ўринбосарлари, дин вакиллари иштирок этди. Унда сўзга чиққанлар мамлакатимизда ҳар қандай ақидапарастликка, диний экстремизмга йўл қўймаслик, хориждан миллий қадриятларимизга номақбул диний адабиётларнинг кириб келишига қарши кескин чоралар кўриш лозимлигини таъкидладилар. Шу билан бирга «Оллоҳ қалбимизда, юрагимизда» деган шиорни ҳаётга тўғри татбиқ этиш учун фуқароларимизнинг Конституциямиз томонидан кафолатланган виждон эркинлигини таъминлаш, кўп миллатли Ўзбекистон халқининг диний қадриятлари ва миллий урф-одатларини илмий-маърифий нуқтаи назардан тўғри талқин этиш зарурлиги уқтирилди.

Жойлардаги мутасадди раҳбарлар аҳолини, айниқса ёшларни зарарли оқимлар таъсиридан ҳимоялаш, жамият барқарорлиги ва тотувлигини таъминлаш борасидаги тарғибот ишларини кучайтириши лозим. Ўзаро тотувликни янада мустаҳкамлаш, жамоат ташкилотлари, маҳаллалар кенгашлари ва дин вакиллари ўртасидаги ҳамкорликни замон талаблари асосида йўлга қўйиш, ёшларни фидокорлик ва ватанпарварлик руҳида тарбиялаш борасида қилинадиган ишларни фаоллаштириш зарур.

Оммавий ахборот воситалари орқали диний экстремизм ва бошқа ҳар қандай ақидапарастлик кўринишлари асл дин таълимоти ва ота-боболаримиз динига, халқимизнинг урф-одатларига зид эканлигини тушунтириш ва тарғибот ишларини янада чуқурлаштириш зарурлиги таъкидланди.

Йиғилишда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчилари Н.Жўраев, А.Мансуров, Т.Рисқиев ва Бош вазир ўринбосари Д.Ғуломова иштирок этди.

Б.МАНСУРОВ, ЎзА мухбири

9 май - Хотира ва қадрлаш куни

Авлодлар хотирасига эҳтиром

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 9 майни Хотира ва қадрлаш куни деб эълон қилиш тўғрисидаги Фармонига мувофиқ Самарқанд вилоятида бу қутлуғ санани муносиб нишонлашга пухта ҳозирлик кўрилмоқда. Самарқанднинг маркази ҳисобланган Кўксарой майдонида қурилаётган Хотира хиёбонида иш айниқса қизғин бормоқда.

- Бу муқаддас қадамжони бунёд этиш мақсадида лойиҳалар танлови ўтказилди, - дейди шаҳар бош меъмори Ҳ.Қаюмов. - Шаҳар ҳокимлиги меъморчилик бошқармаси қошидаги ижодий гуруҳ аъзолари танловда ғолиб чиқди. Бунёд этилаётган муҳташам ва мафтункор мажмуа Ватан озодлиги, мустақиллигимиз йўлида жон фидо қилган ота-боболаримизга бўлган чексиз эҳтиром ва ҳурматимиз рамзи бўлиб қолади.

(ЎзА)

«Ишонч» бонг уради

МАЖБУРИЙ ПУЛСИЗ ТАЪТИЛ...

Наманган ва Андижон вилоятлари оралиғида Ҳаққулобод номли шинамгина шаҳарча бор. Яқинда хизмат бурчи билан шу масканда бўлиб, ҳайратландик. Боиси ҳамиша йигит ва қизлар, машиналар билан гавжум бўладиган ниҳоятда файзли бинолар олдидаги майдон эгасиз уйдек ҳувиллаб ётарди. Шеригим бош чайқади:

— Аттанг, шундай номдор, улкан корхонанинг тўхтаб қолиши кимнинг хаёлига келибди. Ахир бу ерда қарийб бир ярим минг одам ишлаб рўзғорини тебратган.

Беихтиёр бизни ҳайратга солган бир воқеа ёдга тушди. Хизмат сафаридан Тошкентга кетаётгандик. Йўловчилардан бири ўзини Норин йигирув-тўқув корхонаси ишчиси эканлигини айтиб чуқур хўрсинди. Билсак, ҳиссадорлик жамиятида иш томоман орқага кетибди. Моддий манфаатдорликнинг тайини бўлмабди. Оқибатда ишчи-хизматчиларнинг кўпи бошқа ёқдан иш қидиришга мажбур бўлишаётган экан.

Мана бир вақтлар барчани мафтун этган корхона ёнидамиз. Палла айланиб шундай бўлади, деб ҳеч ким ўйламаган. Ахир дастлабки йиллари Норин фахри бўлмиш ҳиссадорлик жамиятида ишлаб чиқарилаётган ажойиб маҳсулотлар, ишчиларга яратиб берилаётган шарт-шароитлар ҳар қанча мақтаса арзигулик. Замонавий цехлар, ўз касбини пухта эгаллаган ҳамда мураккаб машиналарни моҳирона бошқараётган кишиларни кўриш ғоят мароқли эди. Тошкентдагидан қолишмайдиган ишчилар ошхонасидаги орасталик, хоналардаги ажойиб гуллар, лаззатли таомлар кимларни қойил қолдирмаган.

Хўш, нега иш орқага кетди? Довруғли корхона ўз фаолиятини тўхтатиб, ишчилар мажбурий пулсиз таътилга чиқариб юборилганлигининг бош сабабини қаердан, кимдан излаш керак?

— Ҳаққулободда катта қувватли фабрика очилганида барчанинг боши осмонга етганди, - ҳикоя қилади директор Абдуллажон Йўлчиев. Бизга чегарадош Избоскан, Балиқчи туманларининг қишлоқларидан ҳам кўплаб ёшлар ҳунар ўрганиб муқим иш билан таъминландилар. Тажрибаларни ўрганиш учун мутахассислар келиб-кетиб туришарди. Ишлаб чиқариш кўлами кенгайиб борди. Маҳсулот тури кўпайди, сифати яхшиланди. 1994 йилда ишчилар сони 1400 нафардан ошди. Олий маълумотли мутахассислар 30, ўрта махсус маълумотли мутахассислар эса 50 нафар эди.

Бозор талаби қатъий. У ҳамиша изланишни, эртанги кун нафаси билан яшашни тақозо этади. Чамаси, корхона раҳбарлари дастлабки натижалар билан кифояланиб, бозор шароитида ишлашга ўзларини тайёрлай олмадилар. Техника, технологияни тинмай такомиллаштириб бориш, ишчилар малакасини ошириш, иқтисодиётни юксалтиришга хизмат қиладиган омилларни дадил ишга солиш ҳақида етарлича бош қотирилмади. Боз устига камчиликлар аниқланса, уларни тугатишнинг биринчи шарти раҳбарни алмаштириш керак, деган нотўғри фикрга борилди. Қаранг, 17 йил ичида 12 марта корхона раҳбари алмашди. Ишчи ва хизматчиларда ишонч, иштиёқ йўқолди. Маҳсулот сифатига путур етди, ишлаб чиқаришда узилишлар рўй бера бошлади. Вақт ўтиши билан ускуналар, дастгоҳлар эскириб, давр талабига жавоб беролмай қолди. Эскини эплагунча эсинг кетади, деганларидек, ҳар қанча уринишмасин, аҳвол ўнгланмади.

Энди бу корхона ҳақида фахр билан эмас, афсус билан гапирадиган бўлишди. Рақамларга эътибор қилайлик, 1994 йилда ойига 130 тоннагача хом калава ишлаб чиқарилган бўлса, ўтган йилнинг охирларига келиб бу кўрсаткич 20-30 тоннага тушиб қолди. Мутахассисларнинг таъкидлашиларича, бундай корхоналарда мавжуд қувватлардан 70 фоиздан кам фойдаланилса, маҳсулот таннархи қимматлашади, корхона зарарига ишлайди. Юқоридаги камчиликлар туфайли ўтган йили ишчилар 40-45 кун бекор туриб қолишга мажбур бўлдилар. Маошлар вақтида берилмади. Саросимага тушган раҳбару мутахассислар хижолатдан қутилиш учун маҳсулот айирбошлаш ҳисобига ишчи хизматчилар билан натура тарзида бўлса-да, ҳисоб-китоб қилишга ҳаракат қилдилар. Бора-бора бу иш ҳам барҳам топди. Энг ёмони «Ўзпахтасотиш» уюшмасидан сотиб олинган хомашё бўйича қарз 51 миллион сўмдан ошиб кетди. Шуҳрат сўнди, сони 550 кишига тушиб қолган ишчи-хизматчиларга шу йилнинг 4 январидан номаълум муддатга пулсиз таътил берилди.

Ноумид шайтон. Вазирлар Маҳкамасининг 1998-2000 йилларда Наманган вилоятида бозор ислоҳотларини чуқурлаштириш ва вилоятни ижтимоий-иқтисодий ривожлантиришни жадаллаштириш чора-тадбирларига оид дастур тўғрисидаги қарорида Норин йигирув-тўқув ҳиссадорлик жамиятини янги технология билан қайта жиҳозлаш учун 15,5 миллион АҚШ доллари миқдорида маблағ сарфлаш кўзда тутилган. Бу қувончли ҳол. Бироқ бир нарса кишини ўйлантиради. Қайд этилган маблағнинг 4 млн. доллари 1998 йилда ўзлаштириши лозим эди. Номаълум сабабларга кўра мақсад рўёбга чиқмади. Агар иш шу зайлда кетса, пулсиз таътиллар давом этаверади...

Обиджон ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ишонч» мухбири.

1999 йил - Аёллар йили

Ижтимоий ҳимоя тадбирларининг самараси унинг асосий йўналиши аёлларга қаратилгандагина янада яққолроқ намоён бўлишини ҳаётнинг ўзи тасдиқлаб турибди. Чунки ижтимоий масалаларнинг аксарияти хотин-қизлар турмушига, меҳнат шароитига дахлдордир. Бу борада Самарқанд туманида амалга оширилаётган ишлар эътиборга лойиқ. Мухбиримиз туман ҳокими, Ўзбекистон Олий Мажлиси депутати Раҳима ҲАКИМОВА билан ана шу ҳақда суҳбатлашди.

МИЛЛИЙ ХУСУСИЯТ
у қандай шаклланади

— Аввало, газетхонларни туман хотин-қизларининг ижтимоий ҳаётдаги иштироки хусусида таништирсангиз.

— Жамиятнинг ижтимоий-иқтисодий ҳаётини хотин-қизлар иштирокисиз, меҳнатисиз тасаввур қилиб бўлмайди. Оқила аёл қандай иш билан банд бўлмасин, назокат, сабр-тоқат, камсуқумлик, иллатларга муросасизлик, меҳрибонлик хислатлари фаолиятларига пайваста бўлади. Шунинг учун аёллар раҳбар бўлган жамоаларда аҳиллик, ўзаро ҳурмат-иззат ҳамиша барқарор. Шарқ аёлларининг, айниқса, ўзбек хотин-қизларининг фазилатлари юксак эъзозга лойиқ. Президентимизнинг 1999 йилни «Аёллар йили» деб эълон қилиш билан Ўзбекистон хотин-қизларининг ҳурматини, қадрини янада юқори кўтарди.

Туманимиз хотин-қизлари ҳам ўз меҳнатлари билан республикамизда иқтисодиётни ривожлантиришга, маънавиятни юксалтиришга, ёшларни миллий руҳда тарбиялашга баҳоли қудрат ҳисса қўшаяптилар. Аҳолимизнинг 51 фоизини аёллар ташкил этади. Тўрт минг нафарга яқин кўп болали оналар бор. Жами ишловчиларнинг қарийб олтмиш фоизи хотин-қизлардир. Айниқса, ўрта бўғин раҳбарлари таркибида аёллар анчагина. Бугунги кунда оқилаларимиз тадбиркорлик соҳасида ҳам ибрат кўрсатишаяпти. Ўндан ортиқ кичик корхоналар, фермер хўжаликлари, фирмаларга раҳбарлик қилишмоқда. Туман иқтисодиёти, қишлоқ саноати ривожланиши, маиший хизмат тармоғи кенгайишида улар улушининг кўпаяётганини алоҳида таъкидлаш керак.

— Туманда иш билан банд бўлган хотин-қизлар учун яратилган меҳнат шароитлари қандай?

— Эл-юрт манфаати йўлида ҳалол меҳнат қилган киши албатта, хизматига яраша рағбат топиши керак. Президентимизнинг талаби, ҳукуматимиз юргизаётган ижтимоий сиёсатнинг мазмуни ҳам ана шундай. Биз ҳам мазкур масалаларни эътибордан четда қолдирганимиз йўқ. Касаба уюшмалари билан тузилган битим ва корхоналарда имзоланган жамоа шартномаларида «Аёллар йили» муносабати билан қатор имтиёзлар белгиланган. Бундан ташқари, туман ҳокимлигининг махсус тадбирлари ишлаб чиқилди. Ушбу жараёнда ишлаб чиқаришда банд аёлларнинг иш шароити, маҳалла қўмиталари ёрдамида оилалар турмуши ўрганилди. Умуман, кейинги йилларда иқтисодий барқарорлик туфайли меҳнатни муҳофаза қилиш анча яхшиланди. Масалан, туманимиздаги «Зарафшон» жамоа хўжалигида дала шийпонлари қайта жиҳозланди, аёллар учун махсус хоналар ажратилди, иссиқ овқат ташкил этилди. Мазкур хўжаликда ўз маблағлари ҳисобидан ёш болали ишловчи оналарга қўшимча нафақалар тайинланган. Бу каби тадбирлар Ш.Рашидов номли жамоа хўжалигида ҳам амалга оширилди. Аёллар меҳнатини муҳофаза қилиш «Самарқандпарранда» ҳиссадорлик жамияти, «Оҳалик-Ломан-парранда» қўшма корхонаси, «Заршед», «Мадина» хусусий ва кичик корхоналарида ҳам талаб даражасида ташкил этилган. Бу корхоналар тажрибаларини ўрганиб, оммалаштириш, ҳамма жойда меҳнат шароитини яхшилаш юзасидан тегишли тадбирларни амалга оширяпмиз.

— Аёллар ўртасида ишсизлик масаласини ҳал этиш учун қандай чоралар кўрилмоқда?

— Жаҳон тараққиётининг тарихий тажрибасидан маълумки, барча ўтиш даврларида, бозор иқтисодиётига асосланган жамиятда ишсизлик мавжуд бўлиши табиийдир. Аммо, муҳими, унинг ижтимоий муаммога айланиб қолишига йўл қўймаслик, ишсизликни мумкин қадар камайтиришга интилишдир. Чунки аҳолини доимий иш билан таъминлаш ижтимоий ҳимоянинг биринчи шарти ҳисобланади.

Ўтган йили ишсиз деб эътироф этилган ва рўйхатга олинган хотин-қизларнинг 896 нафари доимий иш билан таъминланди. Меҳнат, бандлик ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш бўлими томонидан 62 аёл қайта касб тайёргарлигидан ўтди, ишсиз хотин-қизларнинг 124 нафари ҳақ тўланадиган жамоат ишларига жалб қилинди. Умуман, ўтган йили янги ташкил этилган иш ўринлари кўпроқ аёлларга тавсия этилди. Шунга қарамай, ишсизлик ҳамон мавжудлигини яширмаймиз. Ишлаб чиқилган режага асосан амалдаги йилда 3,5 мингта янги иш жойлари барпо қилинади. Шунинг тенг ярмиси хотин-қизлар учун мўлжалланган. Бундан ташқари, шарқона урф-одатларни, қишлоқ турмуш тарзини инобатга олиб, касаначилик меҳнатини ривожлантиришга, 680 нафар аёлни меҳнатнинг мазкур турига тортиш кўзда тутилган. Чунки тумандаги Дўкчилик, Навбоғчиён, Чордара қишлоқлари ва маҳаллаларида кулолчилик, зардўзлик, тўқиш каби халқ ҳунармандчилиги ривожланган.

Кўплаб кичик корхоналар мавжуд. Қисқаси, ижтимоий ҳаётда фаол иштирок этадиган аёл жамият ривожланишини теранроқ англайди, ўз фарзандларини шу руҳда тарбиялайди.

— Аёлларнинг қайси муаммолари Сизни кўпроқ ташвишлантиради?

— Фикримча, аёллар соғлиғини сақлаш, оналик ва болаликни муҳофаза қилиш, турмуш ташвишларининг узлуксизлиги, иш ва дам олиш ўртасидаги номувофиқлик кабилар жиддий масалалардир. Албатта, вақтинчалик иқтисодий қийинчиликларнинг таъсирини ҳам инобатга олиш керак. Бироқ энг аввало оилада, жамиятда аёлга бўлган муносабат ўзгариши керак, деб ўйлайман. Президентимизнинг 1999 йилни «Аёллар йили» деб эълон қилинишига доир Фармони бу борадаги ҳаракатларнинг дебочаси бўлди. Туманимизда ижтимоий масалалар изчил ҳал этиляпти. Лекин, очиғини айтганда, аввало ҳар бир киши ўз турмушини яхшилашга интилиши, биз эса уларга кўмаклашишимиз талаб этилади. Ана шунда муаммолар ечими янада тезлашади.

— Жамият ҳаётида аёл маънавияти алоҳида аҳамиятга эга, шу хусусдаги фикрингиз?

— Улуғ алломалардан бири «Ўғилни тарбиялаш мард ўғлонни улғайтиришдир, қиз болани тарбиялаш миллатни шакллантиришдир» - деган экан. Зеро, аёл миллатнинг тимсолидир. Менимча, миллий хусусиятлар, инсоний фазилатлар ҳар бир болага аввало она сути, алласи ва тарбияси орқали сингдирилади. Шунинг учун аёл — она ҳамиша қалбан гўзал, дунёқараши кенг, сабр-тоқатли, оқилаю фозила, назокатли, элпарвар, қисқаси, юксак маънавиятли бўлиши керак.

Хўш, аёл маънавиятини бойитишга қандай тадбирлар орқали эришиш мумкин? Бу Ватан ва халқ тарихини, миллий урф-одатларни билишдан, китоб ўқишдан, санъатга ошуфталикдан бошланади. Шу боис туманимиздаги барча маданият муассасалари, кутубхоналар, маънавият ва маърифат марказлари ишини янада такомиллаштириш чоралари кўрилди. Бунда анъанага айланиб қолган ўнлаб турли кўрик-танловларни маҳаллалар ўртасида ўтказишнинг аҳамияти катта бўлмоқда. Мазкур тадбирлар қатнашчилари, томошабинлар ҳам аёллик, оналик, келинлик фазилатларининг нозик жиҳатларидан сабоқ олишмоқда. Таъбир жоиз бўлса, маънавияти юксак аёлнинг фарзанди нораво кўчаларга қадам қўймайди. Сариштали, уддабурон, режали аёлнинг оиласи ҳамиша осойиштадир. Бунинг жамият тинчлиги нуқтаи назаридан аҳамиятини қайта-қайта таъкидлашга ҳожат йўқ. Агар аёл ўз зиммасидаги ана шу масъулиятни уддалай олса, унинг қадри баланд бўлаверади.

Суҳбатдош: Рустам ҚУРБОНОВ, «Ишонч» мухбири.

Касаба уюшмалар ҳамкорлиги: Ўзбекистон-Туркия

Биз газетамизнинг аввалги сонларида Европа ва Осиё металл саноати ходимлари касаба уюшмаси Федерацияси, «Туркметалл» касаба уюшмаси, уларнинг ташкил топиш жараёнлари, иш фаолияти, ўзига хос томонлари ҳақида ҳикоя қилган эдик.

Туркия касаба уюшмалари катта микёсга эга ва серқирра. Халқаро касаба уюшмалари ҳаракатида ўз ўрни бор ва ўзига хос тизимга эга.

Ўзбекистон мустақилликка эришгач унинг касаба уюшмалари ҳам бошқа мамлакатлар касаба уюшмалари билан алоқалар ўрната бошлади ва халқаро касаба уюшмалар ҳаракатида иштирок этмоқда.

Шундай экан касаба уюшма аъзолари жаҳон касаба уюшмалар ҳаракати юзасидан маълум билимга эга бўлишлари керак. Меҳнаткашларни ижтимоий, иқтисодий ва ҳуқуқий ҳимоялаш борасида илғор тажрибаларни қўллаш мақсадга мувофиқдир. Ана шу хайрли мақсадларда, шунингдек, «Ишонч» муштарийларини халқаро касаба уюшмалари ҳаракати, хусусан Туркия касаба уюшмалари ҳаракати ва унинг тизимига оид маълумотлар билан таништириш мақсадида қуйидаги материални тақдим этмоқда.

КОНФЕДЕРАЦИЯЛАР

Туркияда учта миллий касаба уюшмалар марказлари мавжуд бўлиб, улардан энг йириги - Туркия ишчи касаба уюшмалари Конфедерацияси («Турк-Иш») 4 миллиондан кўпроқ ишчи-хизматчиларни бирлаштиради. «Турк-Иш» 1952 йилда тузилган. Ушбу миллий марказ меҳнаткашларнинг моддий манфаатларини ҳимоялашни ўз фаолиятининг устивор йўналиши деб ҳисоблайди. Амалий фаолиятида ижтимоий шерикчилик тамойилига амал қилишга интилади. «Турк-Иш» 32 тармоқ касаба уюшмаларини ва Кипр касаба уюшмалари Федерацияси («Турк-Сен»)ни бирлаштиради, 7та минтақавий бўлинмаси мавжуд. «Турк-Иш»нинг олий раҳбар органи - уч йилда бир марта ўтказиладиган қурултой бўлиб, унда барча аъзо ташкилотлар вакилларидан иборат Ижроия қўмита сайланади.

Иккинчи касаба уюшмалар маркази - Туркия адолатпарвар ишчи касаба уюшмалари Конфедерацияси («Ҳақ-Иш»)дир. 1976 йилда ташкил топган. Бу марказ 9 тармоқ касаба уюшмаларини ва касаба уюшмаларига бирлашган ишчи-хизматчиларнинг 15 фоизини бирлаштиради. «Ҳақ-Иш» миллий иқтисодиётнинг мустаҳкамланиши тарафдори сифатида халқаро корпорацияларга ва турк корхоналарига нисбатан чет эл корхоналарига «алоҳида шароитлар» яратилишига қарши чиқмоқда. Шу билан бирга баъзи йўналишлар бўйича «Ҳақ-Иш» «Турк-Иш» билан ҳамкорлик қилмоқда.

Учинчи миллий касаба уюшмалар маркази-Инқилобий ишчи касаба уюшмалари Конфедерацияси («ДИСК») ҳам маълум нуфузга эга. У 1967 йилда ташкил топган бўлиб, 1980 йилда фаолияти таъқиқланган. 1992 йилда Туркия Олий суди «ДИСК» фаолиятини тиклашга розилик берган. Бугунги кунда бу марказ 28 майда тармоқ касаба уюшмаларини ва касаба уюшмаларида ишловчиларнинг 4 фоизини бирлаштиради. Эркин касаба уюшмалар халқаро Конфедерациясининг аъзосидир.

Туркия саноатининг бир қатор етакчи тармоқларида 28 та мустақил тармоқ касаба уюшмалари фаолият кўрсатмоқда, уларга барча касаба уюшма аъзоларининг 10,5 фоизи бирлашган. Бундай майда касаба уюшмаларининг у ёки бу миллий касаба уюшмалари марказларига аъзо бўлиш тенденцияси кучаймоқда. Масалан, 1995 йилда ўрмон хўжалиги касаба уюшмалари «Ўрман-Иш» - «Турк-Иш»га, металл саноати ходимлари касаба уюшмаси «Оз-Челик-Иш» - «Ҳақ-Иш»га, автомобил саноати ходимлари касаба уюшмаси «Отомобил-Иш» эса - «ДИСК»га аъзо бўлиб кирдилар.

Туркия иш берувчилари ҳам ўзларининг касаба уюшма бирлашмасига эгадирлар - бу иш берувчилар касаба уюшмалари Конфедерацияси «ТИСК» бўлиб, у 17 тармоқ иш берувчилари касаба уюшмаларини бирлаштиради. Улар жамоа шартномаларини тузишда иш берувчилар манфаатларини ифодалайдилар.

ҲУҚУҚИЙ МАҚОМ

Туркия амалдаги меҳнат қонунчилиги 1983 йилда қабул қилинган бўлиб, унда касаба уюшмалари фаолияти бир мунча чекланган эди. 1995 йил июлда қабул қилинган мамлакат тарихидаги биринчи «фуқаролик» Конституцияси бу чеклашларни бартараф этиб, меҳнаткашлар кенг қатламларига касаба уюшмаларига аъзо бўлиш ҳуқуқини берди.

Амалдаги қонунчиликка биноан касаба уюшмалари юридик шахс сифатида рўйхатдан ўтишлари учун тегишли давлат органларига нотариал тасдиқланган ҳужжатлар тақдим этишлари зарур. Бунда касаба уюшма таъсисчилари ишчи сифатида камида 10 йил стажга эга бўлишлари лозим. Корхонадаги касаба уюшма вакили эса мазкур тармоқда камида 1 йил меҳнат қилган бўлиши шарт. Касаба уюшма аъзолигига кириш ҳам нотариус орқали тасдиқланади.

Касаба уюшма бадаллари ходимлардан корхоналарнинг ўзида ушлаб қолинади ва 100 фоиз тармоқ касаба уюшмаси Марказий қўмитасига ўтказилади. Қонунга биноан бир ойда тўланадиган аъзолик бадаллари миқдори ходимнинг бир кунлик иш ҳақидан ошмаслиги лозим.

ЖАМОА ШАРТНОМАЛАРИ

Корхонада бирор тармоқ касаба уюшмаси аъзолари 10 фоиздан кўпни ташкил этса ва бир неча тармоқ касаба уюшмалари бўлиб, улар орасида энг кўпчиликни ҳосил қилган касаба уюшмасигина маъмурият билан музокаралар олиб бориш ва ходимлар номидан жамоа шартномаларини тузиш ҳуқуқига эга.

Шу боис Туркиядаги 98 тармоқ касаба уюшмаларининг фақат 45 таси жамоа шартномаларига имзо чекиш ҳуқуқига эга. Шу билан бирга касаба уюшмалари ҳаракати фаоллашиб бораётгани натижасида жамоа-шартномавий муносабатларнинг самарадорлиги ошмоқда. Чунончи, агар 60-йилларда жамоа шартномалари тизими билан 156 та корхонада ишловчи 9 минг ходим қамраб олинган бўлса, 1995 йилда 1750 та давлат корхоналарида ишловчи 680 минг ходим ва хусусий сектордаги 450 минг ходим жамоа шартномаларидан фойдаланишди.

Жамоа шартномалари қонунга биноан 1 йилдан 3 йилгача муддатга тузилиши мумкин бўлса ҳам, Туркиянинг аксарият корхоналарида 2 йилга тузилади. Жамоа шартномаларининг бандлари асосан иш ҳақи миқдорини ошириш кафолатлари, меҳнат шароитларини яхшилаш, 42-45 соатлик иш ҳафтасида иш куни муддатини белгилаш, ишдан ташқари вақтлардаги, дам олиш ва байрам кунларидаги ишлар учун тўловлар миқдорини тайинлашга бағишланган.

Осиё мамлакатлари ва Россия фонд бозорларида юзага келган инқироз Туркия иқтисодиётига ҳам ўз салбий таъсирини кўрсатмоқда: 1998 йилда инфляция даражаси 70-80 фоизни ташкил этди, аҳоли жон бошига олинган миллий даромад 2700 АҚШ долларига тенг бўлди.

Бу шароитда жамоа шартномаларида иш ҳақи миқдорини ва ҳақ тўланадиган меҳнат таътили давомини ошириш масаласи муҳим аҳамият касб этмоқда. Меҳнат қонунчилигига биноан 5 йилдан кўп стажга эга бўлган ходим 24 иш кунига, агар стажи 15 йилдан ошса, 30 иш кунига тенг йиллик таътил олиш ҳуқуқига эга. Жамоа шартномаларида, шунингдек, ёрдам пулларини тўлаш, ижтимоий ёрдам, мукофот пуллари, йилига 2 марта махсус кийим-бош бериш, ишчиларни корхона транспортида ишга ва уйларига олиб бориш масалалари акс эттирилади.

Жамоа келишувларини тайёрлашда касаба уюшмалари меҳнат муҳофазаси масалаларига ҳам муҳим эътибор беради.

Жамоа шартномаларини тузиш бўйича музокараларни тегишли касаба уюшмалари марказий қўмиталари ёки ҳудудий бўлимлари ва корхона маъмурияти олиб борадилар. Жамоа шартномалари фақат касаба уюшма аъзоларига нисбатан тадбиқ этилади. Лекин, касаба уюшмага аъзо бўлмаган корхона ходимлари ҳам, агар улар ойлик аъзолик бадалларининг учдан икки қисмини бирдамлик жамғармасига тўлаб боришга розилик берсалар, жамоа шартномасидан фойдаланишлари мумкин.

Маҳмуджон ИСАЕВ,
Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси Кенгашининг бўлим мудири.

Будир ПЎЛАТОВ,
«Ишонч» мухбири.

Шу сонга хабарлар

ИМТИЁЗЛИ ГРАНТЛАР - ТАДБИРКОР ФЕРМЕРЛАРГА

Яқинда Ҳалқаро Оролни қутқариш Жамғармаси Ижроия қўмитасининг имтиёзли Грантлари Қорақалпоғистонлик фермерларга топширилди. Шундай қилиб, Қорақалпоғистонлик 36 нафар фермерларнинг лойиҳалари ғолиб деб топилиб, мазкур жамғарманинг 54 миллион сўмлик маблағини оладиган бўлишди. Давлатдан кўпроқ манфаат кўришгина эмас, балки кўпроқ манфаат келтиришни асосий мақсад қилиб олган бу фермерлар лойиҳаларида Орол денгизи ҳавзасида мамлакат Президенти Ислом Каримов, Ўзбекистон хукумати аниқ кўрсатиб берган халқ турмуш фаровонлигини таъминлашда баҳоли қудрат ҳисса қўшиб, гўшт-сут маҳсулотларини кўплаб ишлаб чиқариш, деҳқончилик маданиятини яхшилаб, ердан унумли фойдаланиш, қўшимча ишчи ўринларини очиш, меҳнат билан бандлик дастурининг амалга ошишини тезлаштиришга эътиборни қаратилган. Бу фермерларнинг барчаси, жумладан, Бўзатов туманидан К.Сейдуллаев, Тўрткўл туманидан А.Содиқов, Кегейли туманидан Е.Матмуродов, Беруний туманидан О.Сапоев, Шуманой туманидан Ж.Мамутов каби фермерлар ўз ишининг фидойилари, етук мутахассислар, ишининг кўзини биладиган тадбиркорлар эканлигини амалда исботлаган инсонлардир.

АБДУ РАҲМОН,
«Ишонч» мухбири

Оҳангарон туманидаги «Акром» хусусий корхонаси ўз фаолиятини инсонлар учун энг азиз неъмат саналган нон ишлаб чиқаришга бағишлади. Корхона бу билан кўплаб теловликларни доимий иш билан таъминлади.

Суратда: корхонанинг тажрибали ишчиларидан (чапдан) Дилдора Исроилова ва Маҳфуза Ҳайдаровалар

Ҳ. АВВАЛОВ олган сурат.

МАКТАБНИНГ МИЛЛИОНЛАРИ

Амударё туманидаги А.Навоий номли 18-сон ҳисоб рақамига бу йил ярим миллион сўм маблағ тушадиган бўлди. Гап шундаки, ўқув маскани иссиқхонасида етиштирилган 50 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари сотувга чиқарилди. Дастлабки савдодаёқ харидорлар режадагидан ҳам кўп бўлиб, ҳатто қўшни қишлоқ хўжалиги корхоналаридан буюртмалар келиб туша бошлади.

Мактаб директори Айитбой Матсапоев ва касаба уюшма қўмитаси ташаббуси билан ўтган йили иш бошлаган иссиқхонада етиштирилган маҳсулотларни сотишдан келган даромад ўқув маскани биносини таъмирлаш, зарур инвентарлар, ўқув қуроллари олишга сарфланади. Мактаб жамоаси иссиқхонадаги ишларни бундан кейин ҳам жонлантириб, келаси йиллар камида миллион сўм даромад олишни кўзламоқда.

Яхши ният яхши-да! Аҳил жамоа аъзолари бу ниятни рўёбга чиқариш учун изчил меҳнат ва тадбиркорликни янада кучайтирадилар, деган умиддамиз.

ХОТИРА ТУРНИРИ

Фахриддин Норбоевнинг футболга ихлоси баланд эди. У 10-синфни битирар-битирмас уни бир қатор жамоаларга таклиф этишди.

Республика ёшлар терма жамоасида ҳам туп сурди. Бевақт ўлим иқтидорли ўйинчимизни 23 ёшида орамиздан олиб кетди.

Яқинда Юқори Чирчиқ туманидаги Султонравот қишлоғида жойлашган 10-мактабда Фахриддиннинг дўстлари, синфдошлари ва яқинлари ажойиб тўпурарни ҳурматлаб, хотира турнири ўтказишди.

Хотира турнирида Тошкент шаҳрининг «Интернат», Жалолқудуқ даҳасидан «Жалолқудуқ», Султонравот даҳасидан «Интер», «Тельман», «Чумчуқжар», «Боғ» жамоалари ўзаро беллашдилар. Мазкур мусобақада «Чумчуқжар» жамоаси ғолиблик нашидасини суриб, Фахриддин Норбоев кубоги эгаси бўлишди.

Турнир ташкилотчилари тумандаги 10-ўрта мактаб спорт қўмитаси, Фахриддиннинг синфдошлари ва яқинлари бўлди.

Л.МАНСУРОВ.

Ҳар соҳада фаол аёллар

Дўстлик туман марказий кутубхонаси зиёкорлари «Туман ишлаб чиқаришида аёллар ўрни» мавзусида китобхонлар анжуманини ўтказдилар. Анжуман қатнашчилари фермерлар Ҳавохон Мадумарова, Ойдиной Исроилова, Советхон Сеидхонова, Йўлдошхон Абдулходиева, Саодат Эшмирзаева ва бошқаларнинг туман ишлаб чиқаришида жуда фаол иштирок этаётганликларини, оилада ибратли она, саришта уй бекаси эканликларини алоҳида эътироф этдилар.

Кутубхона ходимлари Саноатхон Парпиева, Турсуной Жўрақулова ва Муяссархон Норқуловалар «Аёллар йили» муносабати билан кутубхонада «Сиз аёл сифатида қайси китоб қаҳрамонига ўхшашни истайсиз?» викторинасини, «Энг китобхон аёл» анжуманини ўтказишга ҳозирлик кўрмоқдалар.

Ўз мухбиримиз

Бозор талаби қатъий

НАСИЯГА КИМ ИШЛАЙДИ?

Бозор иқтисодиётининг ўз қонун-қоидалари бор. Улар моҳияти, сир-асрорларини қанчалик мукаммал билиб олсак, шунчалик ишимиз илгарилаб бораверади. Ана шундай қоидалардан бири маҳсулот олдингми, марҳамат қилиб ҳисоб-китобини қил, дейилган оддий ҳақиқатдан иборат талабдир. Лекин бунга Бухоро пиллачилигида изчил риоя этилаяпти, деб бўлмайди. Хўжаликлар билан қабул масканлари ўртасида имзоланган шартнома ҳужжатларида тўлов интизомига пухта амал қилиш алоҳида таъкидланган бўлиб, ҳисоб-китоб ишлари узоғи билан 2 ой орасида ниҳоясига етказилиши зарурлиги уқтирилган. Афсуски, амалда бундай бўлиб чиқмаяпти. Хом-ашёни тўла-тўкис қабул қилиб олган қайта ишлаш корхоналари пулни белгиланган муддатда тўлашнинг уддасидан чиқа олмаяптилар.

Тўлов миқдори неча сўм бўлишидан қатъий назар, бозор иқтисодиёти даврида инфляция деган гап бор, ахир! Пахтакор, пиллакор сотган маҳсулотига 1-2 йилдан кейин ҳақ олса, унда унинг манфаатдорлигига анча путур етиши аниқ.

Вилоятда гарчи мавсум бошланишига саноқли кунлар қолган бўлса-да, ҳанузгача ўтган йилги ҳисоб-китоб ишлари охиригача етказилгани йўқ. Хўш, тармоқда тўлов интизомининг бузилиш сабаблари нимада?

Бултур пилла мавсуми арафасида вилоят «Пилла» акционерлик бирлашмаси хом-ашё етиштирувчиларга ишни ташкил этиш мақсадида банк муассасаларидан 63 миллион сўм миқдорида кредит олишга мажбур бўлганди. Бу маблағ ишнинг дастлабки босқичига асқотди, холос. Аммо етиштирилган хом-ашёни харидорларга вақтида сотиш борасида пайдо бўлган чеклаш ва сунъий тўсиқлар кейинги босқичда ишнинг енгил кўчишига имкон бермади. Вазирлик тизимидан ҳамда «Ўзбек Ипаги» уюшмаси бошқаруви томонидан юборилган хат ва хабарномаларнинг матнларига кўз югуртирсак, (1998 йил июль-август ойларида юборилган) унда мамлакатимиз ҳудудида пилла, табиий ипак ва улардан чиқадиган чиқиндиларни четга чиқариш, тегишли рухсатномасиз сотиш қатъиян ман қилинади. Иш худди шу зайлда, яъни юқорининг кўрсатмаси асосида олиб борилди. Натижада вилоятда етиштирилган қимматли саноат хом-ашёси «Бухоро ипаги» корхонасининг омборларида тўпланиб қолди. Сифат йўқотишлари ҳамда маҳсулотни харидорларга ўз вақтида сотиб улгурмаслик оқибатида келтирилаётган зарарнинг салмоғи ошиб бораверди.

Банкдан олинган қарзни вақтида тўламаслик вилоят «Пилла» акциядорлик бирлашмаси ва унинг тизимидаги корхоналарни боши берк кўчага киргизиб қўйди. Негаки биргина фоизларини қоплаш учун мазкур ташкилот бира тўла 20 миллион сўм тўлашга мажбур бўлди. Бунга жамоа хўжаликлари билан орани вақтида очмаганлик учун тўланган (вилоят прокуратурасининг даъво аризасига биноан хўжалик суди томонидан жамоа хўжаликлари фойдасига ундирилган маблағ, 23 миллион сўмни ташкил этди) жарима миқдори билан қўшиб ҳисоблаганда бирлашманинг (худди елга совургандек) тўлов пул миқдори 43 миллион сўмдан ошиб кетади. Бу қайси қонун талабларига мос келар экан? Пилла хом-ашёси давлат буюртмасига кирмаган ҳолатда ана шундай вазият юзага келганлигини кечириб бўлмайди. «Ўзбекистон Республикаси корхоналар тўғрисида»ги Қонуннинг 22-, 23-моддаларида корхона бозор талабларини ҳисобга олган ҳолда маҳсулотни келишилган баҳоларда сотишни мустақил амалга оширади, деб алоҳида қайд қилиб ўтилган-ку. Унда сунъий тўсиқларга не ҳожат?!

Ҳар йили республикамизда етиштирилган пилла ҳосилининг 20 фоизини ички эҳтиёжларни қоплаш учун сарфлаш кўзда тутилган. Шундан келиб чиқиб, вилоят бирлашмаси ўзининг молиявий аҳволини яхшилаш мақсадида бир қисм ҳосилни Тошкентдаги Амир Темур ишлаб чиқариш савдо фирмасига сотишни режалаштиради. Шу мақсадда бултур йил бошида уч томонлама шартнома имзоланди. «Ўзбек Ипаги» уюшмасининг 1998 йил 27 майдаги 54-01-3\82 сонли хатига асосан корхона мазкур фирмага 527 тонна қуруқ пилла сотишни ўз зиммасига олади. Минг афсуски, имзоланган шартнома қоғозларда қолиб кетди. Лоақал 316 миллион сўмлик маҳсулот сотилган тақдирдаям бирлашма бугунгидек жуда ночор аҳволга тушиб қолмасди.

- Вилоят ҳокимлиги жамоамиздаги танг аҳволни ўрганиб чиқиб ички имкониятлар ҳисобига бизни қўллаб-қувватлаш йўлларини излаётир. Пиллакорларимиз амалий ёрдамни дилдан ҳис этиб, мавсум олди тайёргарлик ишларини қисқа фурсатларда поёнига етказишга ҳаракат қилмоқдалар,-дейди вилоят «Пилла» акциядорлик бирлашмаси раиси Саъдулла Шеров. - Мавжуд 4424,8 гектар майдондаги тутзорларга ишлов беришга қизғин киришилди. 400 минг туп тут ниҳоллари ўтқазилди. Мутахассислар, пиллачилик звено аъзолари иштирокида ўқувлар, семинарлар ташкил этишга ҳам алоҳида эътибор берилаётир.

Ҳа, пиллакорларга бу гал вилоят ҳокимлиги мадад қўлини чўзмоқда. Ҳозирча 13 та тумандан 10 таси билан ҳисоб-китоб қилинди. Бироқ соҳадаги ишларни тубдан қайта ташкил этмай туриб мақсадга эришиб бўлмайди.

Усмон НАВРЎЗ,
«Ишонч» мухбири.

ҒОЛИБГА «САМСУНГ» КОМПЬЮТЕРИ

Американинг «АКСИЛИС» нодавлат гуманитар жамияти ҳомийлиги остида Жиззах шаҳар мактаблараро инглиз тили ўқитувчилари ўртасида «Дарс ўтиш», «Сўзлашиш» ва «Савол-жавоблар» бўйича танлов бўлиб ўтди. Танловда, барча шартларни тўлиқ бажарган Ёқуб Юсупов номли 5-ўрта мактабнинг инглиз тили ўқитувчиси Раис Васильевич Гайваровский ҳакамлар томонидан ғолиб деб топилди ва Американинг «АКСИЛИС» нодавлат гуманитар жамияти томонидан ғолиб учун ажратилган «Самсунг» компьютерини қўлга киритди.

Ортиқ САИДОВ.

Фарзандларимиз биздан кўра кучли, билимли, доно ва албатта бахтли бўлишлари шарт!

СУНЪИЙ СУТ – МЕҲР КУШАНДАСИ

Педиатрия илмий текшириш институтидаги «Болаларни она сути билан боқишни ўргатиш маркази»да

Олимлар томонидан ишлаб чиқилаётган тавсиялар, кенг тушунтириш ишлари ўзининг кутилган самарасини бермокда. Мухбиримиз Қобилжон Шокировнинг тиббиёт фанлари номзоди, доцент Венера Ашурова билан мулоқоти оналаримизни бағоят қизиқтириши табиий.

Мазкур марказга 1995 йил сентябрда сертификат берилган. Ўтган қисқа вақт ичида кўпгина ибратли ишлар амалга оширилди. Хусусан, ёш оналарга гўдакни кўкрак сути билан боқиш нақадар фойдали эканлиги ва аксинча «Геркулес», «Кичкинтой», «Паҳлавон» каби сунъий озуқалар бола ривожини тўла таъминлай олмаслиги атрофлича тушунтириб келинмоқда.

— Болалар сут аралашмалари ҳеч қачон кўкрак сути билан тенглаша олмайди,- дейди олима. Улар инфекцияларга қарши омилларга эга эмас. Эътиборли томони шундаки, ҳар бир онанинг сути боласининг эҳтиёжига қараб ўзгариб туради. Боз устига, сунъий сутларда темир моддасининг она сутидагидан кўплиги туфайли ҳам барча чақалоқларга тўғри келмаслиги мумкин. Шу боис сунъий озуқалар билан катта бўлган болаларда анемия-камқонлик, минингит, сепсис касалликлари кўпроқ учрайди. Илмий хулосалардан маълумки, сигир сутидан чақалоққа ўн фоиз темир моддаси келса, она сутидан эллик фоизгача ўтади. Говмуш сутида казеин моддаси кўп бўлганлиги учун уни истеъмол қилган жажжилар аллергияга мойил бўладилар. Уларга ушбу касалликларга қарши омиллар айнан она сутидан ўтади.

Олима В.Ашурова яна бир муҳим масалага эътиборни қаратди. Баъзи оналар совуқ сувга қуруқ сутни қўшиб, шиша оғзига сўрғич кийгизиб болага беришади. Ўша ҳолатда бола касалликка қарши хусусиятини батамом йўқотади. Сўрғич ёрдамида болага ҳеч қачон озуқа бермаслик керак. Чунки бунда бола кам ҳаракат қилади, сутни камайтириб юборади. Меҳрибон онасини эмаётган чақалоқ кўпроқ ҳаракат қилади, бу маълум даражада бадантарбия вазифасини бажаради ва бола соғлом ривожланади.

Табиийки, кўпчиликни сунъий озуқаларнинг иқтисодий жиҳати ҳам қизиқтиради. Ўзингиз ҳисоблаб кўринг, таъкидлайди олима. Дўконда болалар сути бир мунча қимматроқ. Чақалоққа бериш учун эса сув, газ, электр энергия манбалардан ҳам фойдаланиш керак. Шиша ва сўрғичлар ҳам пул туради. Демак, қанчадан-қанча оилаларнинг кўплаб маблағлари унга сарф бўлаяпти. «ЮНИСЕФ» (БМТ нинг болалар жамғармаси берган маълумотга кўра бир йилда 3 млн. ёш бола учун фойдаланилган сунъий сут идишлари 450 млн. донага етар экан. Бу ўз-ўзидан чиқиндиларнинг кўпайишига, сарф-харажатнинг ортишига сабабчи бўлади, экология бузилади. Болани эмизишни хориждан ўрганишни даъват этаётганлар янглишади. Ахир момоларимиз, оналаримиз фарзанд тарбияси, уларни эмизиш, нуридийдаларига меҳру муҳаббатни пайваста этишда баҳоси йўқдир. Шу йилнинг 1-5 март кунлари Алмати шаҳрида Қозоғистон ва Ўрта Осиё мамлакатлари шифокорлари иштирокида «Она сути билан боқишни таъриф қилиш ва қўллаб-қувватлаш» мавзуида ажойиб анжуман бўлиб ўтди. «ЮНИСЕФ» ташкил этган ушбу йиғилишга Ўзбекистондан икки киши борди.

Боласини эмизищдан бош тортувчи баъзи оналар қоматимга путур етмасин, дея қаттиқ хато қиладилар. Зеро, бу ҳақда Ибн Сино ўзининг «Тиб қонунлари»да ҳам қимматли маълумотлар берган. Бахтга қарши 20 асрда фарзандни кўкрак сути билан боқиш кўникмаларидан анча чекинилди. Фарзандли бўлгандан кейин она ва боланинг алоҳида бўлиши, маълум тартиб бўйича овқатлантириш, сунъий сут ёки бошқа суюқликлар солинган қўшимчалар билан боқиш удумга айланди. Бунинг хато, айрим ўринларда эса зарарли эканлигини эндиликда барча билиб олди. Йирик анжуманда иштирок этиш бахтига мушарраф бўлган суҳбатдошимиз кўпгина янгиликлардан бохабар бўлибди. Жумладан, мутлоқ кўкрак сути билан боқиш янги ҳомиладорлик хавфини олти ойгача камайтирар экан.

Ҳар бир инсон аввало ота-онам, бола-чақам деб яшайди. Нуридийдаларнинг соғлом, доно бўлишини орзу қилади. Мақсадга эришищда уларни сўз билан таърифлаш қийин бўлган она сути билан боқишнинг аҳамияти беқиёсдир. Зеро, она сутини эммаган, алла эшитмаган болада меҳр камроқ бўлади, деган фикрда жон бўлса не ажаб.

Баҳорий гўзаллик

Юртимиз бўйлаб баҳор ойининг тароватии, шукуҳи борлиқни ажиб бир гўзалликка ўраб бормокда. Баҳорий яшиллик диллардаги соғинч туйғуларини уйғотиб, уларга оромбахш тонгларни армуғон этмокда. Мана шунингдек мусаффо тонгларнинг бирида сурнайнинг мунаввар навоси борлиқни уйғотди. Шу куни Тошкент уй-жойинвест қурилиш трестига қарашли Уйжойлардан фойдаланиш трестининг 23-ётоқхона ходимлари томонидан ташкиллаштирилган баҳор байрам дастурхони ёзилди. Дастурхонга қўйилган ноз-неъматлар қатори сумалак баҳорий лаззатни олиб келди десак, муболаға бўлмаса керак. Сўзга чиққан нотиқлардан Надежда Бекимова жумладан шундай деди:

— Биз яшаб турган заминда ота-боболаримиздан бизга мерос бўлиб қолган бир қанча қадимий байрамларимиз бор. Бугун сиз билан баҳорнинг энг ёруғ кунларидан бирида нишонлаётган Наврўз- баҳор байрамимиз ҳам энг қадимий байрамларимиздан бири. Бу байрамимизнинг таърифига ҳожат бўлмаса керак, буни сизларнинг қувонч тўла табассум билан боқиб турган юзингизда кўриб турибман.

Ҳақиқатдан ҳам шу куни йиғилган меҳмонларнинг дилида баҳорий кайфият сезилиб турар эди. Ётоқхона мудири Қодиржон Қурбонбоев ҳамда «Ғалаба» маҳалла фуқаролар йиғини раиси Баҳодир Алихўжаев сўзга чиқиб, қадриятларимиз, элюртимизнинг тинчлиги ҳақида гапириб ўтишди.

Зафар САТТОРОВ.

Биздан сўрабсиз

Ҳуқуқий маслаҳатхона

Саволларингизга ҳуқуқшунос Карим Мухторов жавоб беради:

Савол: Икки йилдан буён қарилик пенсияси оламан, бир вақтнинг ўзида ишлайман ҳам. Ҳар йили икки ой давомида тўлиқ иш ҳақи ҳамда пенсия оламан. Яқинда бўлим бошлиғимиз пенсионер бўлганим учун ўша икки ойни ишлаганимдан сўнг ишдан бўшашим кераклиги тўғрисида айтди. Шу тўғрими?

Д. АШУРОВ, Хоразм вилояти

Жавоб: Барча муассаса ва корхоналарнинг раҳбарлари қуйидагиларни билиб қўйиши шарт.

1993 йилнинг июнь ойига қадар Ўзбекистон меҳнат қонунлари мажмуасидаги 41-модданинг 1 банди, яъни ходим пенсия ёшига етиб, қарилик пенсиясини тўлиқ олиш ҳуқуқига эга бўлган тақдирда маъмурият ташаббуси билан меҳнат шартномасини бекор қилиш ва шу қонуннинг 22^1 моддасига мувофиқ пенсия ёшига етган ходимлар билан икки йилгача муддатли меҳнат шартномаси тузиш қоидаларига риоя қилар эди.

Халқаро ҳуқуқ меёрларига қонуннинг бу қоидалари тўғри келмаганлиги учун Ўзбекистон Республикаси Конституциявий назорат қўмитасининг 1993 йил 29-30 июндаги хулосасига биноан қонуннинг 41-моддаси 1^1 банди ва 22^1 моддаси ўз кучини йўқотган деб ҳисобланди. 1996 йилнинг 1 апрелидан амалда бўлган Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексида пенсия ёшига етиб, қарилик пенсиясини тўлиқ олиш ҳуқуқига эга бўлган ходимларни иш берувчининг ташаббуси билан вазифасидан озод қилиш ҳамда улар билан муддатли меҳнат шартномаси тузиш тўғрисидаги кўрсатма бирон-бир моддада қайд этилган эмас.

Тегишли вазирликлар томонидан 1995 йил 19 декабрда тасдиқланган ва 1996 йил 1 январдан амалга тадбиқ этилган «Ишловчи пенсионерларга пенсия тўлаш тартибига» биноан ишловчи пенсионерлар бир йилда икки ойлик муддатда ишлаган вақтлари учун тўлиқ пенсия олиш ҳуқуқига эгадир (ишлаб эллик фоиз пенсия олиш ҳуқуқига эга бўлганларга тегишли) лар.

Ўзбекистон Республикаси Меҳнат Вазирлиги ва Ижтимоий - таъминот вазирликларининг 1996 йил 30 апрелдаги 202-04/ 1 ва 669/05 -сонли биргаликда тайёрланган хатларида ишловчи пенсионерларни уларнинг розилиги билан тўлиқ пенсия олиши учун вақтинчалик икки ойлик муддатга ишга ўтказиш тартиби тўғрисида тўлиқ тушунтириш берилган. Бу тушунтиришда ишловчи пенсионерларнинг розилиги билан икки ойлик муддатли меҳнат шартномаси асосида ишга ўтказиш учун битта буйруқ чиқарилиши, яъни меҳнат шартномасини бекор қилиш ва тузиш ҳақида алоҳида-алоҳида буйруқ чиқарилиши шарт эмаслиги кўрсатиб ўтилган.

Шундай экан, икки ойлик муддат тугагандан сўнг ходим ишдан бўшашга рози бўлмаган тақдирда, у билан тузилган меҳнат шартномаси номуайян муддатга тузилган ҳисобланади. Ундан кейинги даврда ходимга пенсия эллик фоиз миқдорида тўланади.

Савол: Ўз шахсий автомашинамни иш жойимдаги хизматлар учун фойдалансам унга кетган харажатлар менга тўланадими?

А.КАРИМОВ, Навоий вилояти

Жавоб: Ўзбекистон Республикаси Меҳнат кодексининг 173-моддасида бундай масалани қандай ҳал қилиш кўрсатиб ўтилган. Бу қонунга асосан биринчи навбатда ходим ўз шахсий автомашинасини иш жойидаги хизматлар учун фойдаланиши тўғрисида муассаса раҳбарининг розилигини олиши шарт. Автотранспорт воситаси амортизацияси ва ундан фойдаланганда кетган барча харажатлар муассаса ҳисобидан тўланади.

Агарда автотранспортни ходимнинг ўзи бошқарса, бунга ҳам ҳақ тўланади. Бу кўрсатиб ўтилган барча харажатларни тўлаш миқдори ва унинг тартиби жамоа шартномасида белгилаб қўйилади. Жамоа шартномаси тузилмаган тақдирда бу харажатлар ходим ва иш берувчи ўртасида тузилган шартнома асосида тўланади. Сарфланган харажатларнинг миқдори ва тўлаш тартиби асосланган бўлиши лозим.

Шартнома тузиш даврида ходимнинг ўз автомашинасида ишга бориб келиши, тушлик, танаффус давомида ва бошқа вақтларда ўз ишларини бажариши учун кетган вақт ҳисобга киритилмайди.

Вилоят соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма қўмитасининг раиси шахсий автомашинасидан иш жойидаги хизматлари учун фойдаланмоқчи бўлса, бу масала албатта вилоят соғлиқни сақлаш ходимлари касаба уюшма қўмитаси пленумида кўриб чиқилиб, асосланган қарор қабул қилиниши шарт.

ТАНЛОВ ДАВОМ ЭТАДИ

Андижон вилоят ижтимоий таъминот бошқармаси ҳамда Давлат муассасалари ходимлари касаба уюшмаси вилоят қўмитаси ҳамкорлигида саховат кўриги ўтказилди.

Республика мустақиллигининг 8 йиллигига бағишланган ушбу кўрик-танловда тизимдаги ижтимоий таъминот бўлимлари ҳамда саховат ва мурувват уйлари иштирок этдилар.

Пенсия ва нафақаларни ўз вақтида тайинлаш, қайта ҳисоблаш, молиялаштириш ҳамда тўловларни амалга ошириш, компьютерлаштириш ва ундан фойдаланиш, кадрлар билан ишлаш, давлат томонидан белгиланган имтиёзлардан фойдаланишни ташкиллаштириш, назорат қилиш, ногиронликнинг олдини олиш, ногиронларни протез-ортопедия ва ҳаракат - таянч маҳсулотларига бўлган эҳтиёжини қондириш, сиҳатгоҳларда уларнинг саломатликларини тиклаш, парваришга муҳтож яккаёлғизларга хизмат кўрсатишни такомиллаштириш вазифалари кўрик-танловнинг асосий шарти бўлди. Бундан ташқари кўрик-танлов Низомига кўра саховат ва мурувват уйларида қария ва ногиронларга кўрсатилаётган ижтимоий, тиббий хизматнинг сифат даражаси ҳам чуқур ўрганилди.

Кўрик-танлови якуни ва ҳакамлар ҳайъатининг хулосасига кўра ижтимоий таъминот бўлимлариаро Олтинкўл тумани 1-ўринни, Избоскан тумани 2-ўринни, Қўрғонтепа тумани эса 3-ўринни эгалладилар. Биринчи ўринни эгаллаган Олтинкўллик ижтимоий таъминотчиларга биринчи даражали диплом, битта сиҳатгоҳга йўлланма ва 13200 сўм пул мукофоти топширилди.

Саховат ва мурувват уйлариаро беллашувда Бутақора эркаклар мурувват уйи ғолиб чиқди. Андижон қариялар саховат уйи, Чуама аёллар мурувват уйлари иккинчи ва учинчи ўринларга муносиб топилдилар. Бу ғолиб жамоалар ҳам дипломлар, пул ва қимматбаҳо буюмлар билан тақдирландилар.

Кўрик-танлов йил бўйи давом этади.

И.ЮНУСОВ.

Бир қонун шарофати

МАКТАБЛАР ҚОШИДА ҲУНАРМАНДЧИЛИК

Аҳолини ҳуқуқий, ижтимоий, иқтисодий жиҳатдан ҳимоялаш, меҳнатини муҳофаза этиш, шунингдек, қонунлар талабларига қатъий амал қилиш орқали адолат устуворлигига эришиш касаба уюшмаларининг энг муҳим вазифалари сирасига киради. Йўлбошчимиз айтганларидек, адолатпарварлик ғояси бутун иқтисодий ва ижтимоий муносабатлар тизимига сингиб кетиши, ижтимоий кўмаклашув механизмида ўз аксини топиши керак. Бундай вазифа айниқса, ёш авлод таълим-тарбияси билан бевосита шуғулланаётган педагогик жамоаларга тааллуқлидир. Шу муносабат билан мухбиримиз Косон туман таълим ва фан ходимлари касаба уюшма қўмитаси раиси Мурод МЎМИНОВ билан суҳбатлашди.

— Туман тарбиячи ва муаллимларининг ишлаш ва яшаш шароитлари хусусида тўхталсак. Чунки оилада ва иш жойида хотиржамлик нафақат соғлом муҳитга, балки одамларга қулай шароит яратиб беришга ҳам боғлиқдир.

— Ҳақ гап. Қўмитамизнинг асосий мақсадларидан бири ҳам шу. Агар туман бўйича 121 та бошланғич ташкилот бўлса, уларга 6 минг нафарга яқин касаба уюшма аъзоси бирлашган. Ҳудуддаги барча мактаб, мактабгача ва мактабдан ташқари тарбия муассасаларининг педагогик ходимлари учун Республика Президенти Фармонларида белгиланган имтиёзларни амалда қўлланишга тегишли ҳужжатлар расмийлаштирилиб, мутасадди ташкилотлар билан шартномалар тузилган ва уларнинг ўз муддатларида бажарилиши таъминланмоқда. Беистисно барча муаллимлар электр энергиясидан, 1975 нафар ходим табиий газ ва коммунал хизматдан ҳамда 2064 нафар киши суюлтирилган газдан имтиёзли фойдаланаётир. Бундай қулайликка ҳозирча эга бўлолмаганлар эса ўз вақтида кўмир билан таъмин этилаётир. Айниқса, кейинги йилларда тизимда ишлаётганларнинг уй-жойга бўлган эҳтиёжларини қондириш масаласига алоҳида эътибор қаратаяпмиз. Ана шундайлардан 723 нафар кишига уй қуришлари учун томорқа ери ажратиб берилди. Албатта, ҳозирги бозор иқтисодиёти шароитида томорқа ажратиб бериш билан иш битмайди. Уларга моддий кўмак зарур. Шу мақсадда халқ таълими бўлими рағбатлантириш фондидан 600 нафар ходимга 1 миллион 820 минг сўм, туман касаба уюшма қўмитаси ҳисобидан эса 132 минг сўмлик моддий ёрдам кўрсатилди.

— Маълумки, «Таълим тўғрисида»ги Қонуннинг 31-моддасида бюджетдан ташқари маблағ ишлаб топиш қайд этилган. Қўмитанинг ана шу йўналишдаги саъй-ҳаракатлари қандай?

— Ушбу қонун асосида туман ҳокимининг махсус қарори эълон қилиниб, унга биноан мактаблар учун ер ажратилган. Ана шу ерлардан олинаётган даромад салмоғи албатта, ўқув маскани жамоасининг меҳнатни қандай ташкил эта олишига боғлиқ. Ерга меҳрини бағишлаб, шунга яраша соф фойдани ошираётган жамоалар ходимларини иқтисодий муҳофазалашда яхши самарага эришмоқдалар. Ана шу ҳисобдан биноларни таъмирлаш имконига эга бўлинмоқда. Тумандаги А.Бегимқулов номли мактаб (касабақўм раиси А.Қосимов) жамоаси ўн гектар ерга чигит қадаб, хирмон кўтарилганда 1 миллион сўмга яқин соф даромад олди. Ҳ.Абдуллаев номли, Т.Ёрқулов номли мактаблар, болалар ва ўсмирлар уйи, мактаблараро ўқув ишлаб чиқариш маркази сингарилар катта миқдорда соф фойда кўришди. Иқтисодий таълим тобора такомиллаштирилаётгани билан бирга, мактаблар қошида миллий ҳунармандчилик (тикувчилик, этикдўзлик ва ҳ.к)ни ривожлантириш йўлида пулли хизматлар жорий этишга кенг эътибор берилаётир. Мирзо Улуғбек номли лицей, Форобий, А.Жумаев, Лоҳутий, У.Носир, Э.Эшқувватов номли мактаблар қошида аҳолига бир неча турда хизмат кўрсатувчи кичик корхоналар муваффақиятли ишлаётганини қайд этиш ўринлидир. Даромадга яраша буромад деганларидек, қўшимча тармоқлардан тушаётган маблағ хайрли йўналишларга сарфланаётир.

— Мактабларни таъмирлаш ёки ўқувчилар дарсликларини харид қилишга кўмаклашиш, кам таъминланган оилаларни моддий жиҳатдан қўллаб-қувватлашда оталиқ ташкилотлар ҳиссаси қандай?

— Ўтган йилда оталиқ корхоналар ҳисобидан ўқувчиларга 2,5 миллион сўмлиқ бепул дарсликлар тарқатилди. 1 миллион 740 минг сўмлик маблағ эса ўқув масканларини таъмирлашга сарф қилинди. Бунда айниқса, Косон ёғ-экстракция очиқ турдаги ҳиссадорлик жамияти, «Темирхўжа», «Гулистон» жамоа хўжаликлари ва Косон пахта тозалаш заводлари каби оталиқ ташкилотлар улуши катта бўлди. Кам таъминланган муаллимлар оилаларига эса хўжаликлар ҳисобидан 26 минг кг ғалла, 24 минг кг дан ортиқ ўсимлик ёғи ҳамда улар чорваси учун бир неча минг тонна ем-хашак имтиёзли тарқатилди.

Бизда касб касаллигига чалинган шунингдек, халқ таълими тизимида узоқ йиллар ишлаб меҳнат ногирони бўлиб қолган кишилар ҳам бор. Улар ҳар доим диққат марказимизда. Байрамлар арафасида ушбу оилалардан хабар олиниб, совға-саломлар улашиш одат тусига кирган. Шунингдек, «Қўшиқлар байрами», «Ибратли оила», «Йил ўқитувчиси», «Йил тарбиячиси» кўрик-танловларининг ғолиблари ҳам муносиб тақдирланмоқда. Фақат ўтган йилнинг ўзида саломатлик масканларига йўлланмалар ана шундай тадбирлар пешқадамлари ва эҳтиёжманд касаба уюшма аъзоларига тарқатилди. Ушбу мақсадлар учун 3 миллион 460 минг сўм сарфланди. Яқинда фаоллардан бир гуруҳи Исмоил ал-Бухорий ва Аҳмад ал-Фарғоний қадамжоларини зиёрат қилиб қайтишди.

Юқоридаги каби тадбирларга бош-қош бўлиш, хусусан халқ таълими ходимларини ижтимоий муҳофазалашни яхшилаш бошланғич касаба уюшма қўмиталари раисларининг бевосита ғайрат-шижоатига боғлиқ. Шу ўринда Н.Жалилова, Х.Сатторова, С.Очилова, З.Ёдгорова, Д.Маматқулова, Т.Абулхайров сингари фаоллар саъй-ҳаракатларини алоҳида таъкидлашни истардим...

— Соғлом авлодни тарбиялаб вояга етказиш жараёни ҳеч қачон спорт-соғломлаштириш тадбирларисиз кечмаса керак.

— Тўғри айтдингиз. Туманимизда бу борада ҳам муайян ишлар амалга оширилмоқда. Масалан, айтайлик, «Оилавий спартакиадалар» деб номланган спорт беллашувлари бизнинг ҳудудимизда оммавий тус олган. Вилоят бўйича ўтказилган шундай мусобақаларда туманимиз вакиллари биринчи ўринни олдилар. Б.Ниёзов номли мактаб ўқувчиси Фазилат Омонқулова эса дзю-до кураши бўйича республика терма жамоаси аъзосидир. Наврўз шодиёналари кунлари аёллар ўртасида спортнинг енгил атлетика, шахмат-шашка, волейбол турлари бўйича мусобақалар старт олди. Ўйлаймизки, ушбу тадбирлар пировард оқибатда янги иқтидорли спортчиларнинг кашф қилинишига ёрдам беради.

Ҳар ойнинг дастлабки жумаси «Мактаблар куни» деб эълон қилинган. Шу куни таълим-тарбия муассасалари туман ҳокими бошчилигида базавий корхоналарнинг раҳбарлари билан бевосита мулоқотда бўлиб, ечимини кутаётган муаммолар ёки бошқа масалаларни ўзаро бақамти ҳал қиладилар.

Суҳбатдош: Абдунаби МАННОПОВ, «Ишонч» махсус мухбири.

ТАБАРРУК ОНАХОНЛАР

Бахмал туманида 10 нафар 102-106 ёшли онахонлар яшайди. Туман ҳокимлиги уларнинг ҳар бирига ойига минг сўмдан қўшимча пенсия тайинланганига икки йил бўлди.

Вилоят хотин-қизлар қўмитаси ва вилоят ижтимоий таъминот бошқармаси яқинда ана шу иккинчи асрни яшаётган табаррук онахонларга кичкинагина бўлса ҳам, чин дилдан ажойиб совға,- дам олиш ва даволаниш учун «Ғаллаорол» сиҳатгоҳига бепул йўлланмалар берди.

Бу эҳтиромдан хурсанд бўлган оналар «Элимиз тинч бўлсин, халқимиз фаровон яшасин ва ҳар бир инсон биз каби улуғ ёшларга етсин» дея дуо қилдилар.

Гонконг

OLAMDA NIMA GAP

Б О Н Н. Германия ҳукумати албан қочқинларига инсонпарварлик ёрдами кўрсатиш тадбирларини бошлади. ГФР Мудофаа вазирлиги вакилининг айтишича, озиқ-овқат, дори-дармон, кийим-кечак ортилган «Боинг-707» русумли учта самолёт Скопега жўнатилди. Ушбу ёрдам Македония ҳамда Албанияда вақтинча қўним топган 10 мингдан ортиқ қочқинга етказиб берилади.

Германиядан Болқонга ҳар куни инсонпарварлик ёрдами ортилган бир неча самолёт учади, деди мамлакат Мудофаа вазири Рудолф Шарпинг. Шунингдек, у Македониядаги немис ҳарбийларига қочқинлар шарт-шароитини яхшилашга кўмаклашиш ҳақида кўрсатма берганини ҳам айтди.

* * *

Ж Е Н Е В А. БМТнинг қочқинлар иши бўйича олий комиссарлиги Болқон минтақасида қочқинлар сони тобора кўпайиб бораётганидан ташвиш билдириб, жаҳон ҳамжамиятини уларга инсонпарварлик ёрдами кўрсатишга чақирди.

Комиссия маълумотига қараганда, Косово можароси кескинлашгани боис ўлкадаги қочқинлар сони 360 минг нафарга етган. Уларнинг 200 мингдан ортиғи Албанияда, 115 минги Македония ҳамда 33 минг нафари Черногория ҳудудида жойлашган. Булардан ташқари, яна 10 мингдан зиёд қочқин ҳозир ўзига бошпана қидирмоқда.

Л О Н Д О Н. «Локерби иши» бўйича айбланаётган Ливиянинг икки нафар фуқароси Шотландия судига топширилди, деб хабар қилади РАТА-ТАСС ахборот маҳкамасининг Лондондаги мухбири. Хабарда айтилишича, Абдубосит ал-Мағроҳий ҳамда ал-Амин Ҳалиф ўтирган вертолёт Голландиянинг собиқ «Кэмп Цайт» ҳарбий базасига келиб қўнган. Улар 1988 йили «Пан-Америкэн» авиакомпаниясининг йўловчи самолётини портлатишда айбдор деб гумон қилинмоқда. Шотландиянинг Локерби шаҳарчаси осмонида содир бўлган ушбу фалокат 270 кишининг ўлимига сабаб бўлган эди.

Айбланаётган шахслар Шотландия полициясининг турмасида сақланади. Терговни ҳам шу ерда ўтказиш режалаштирилган.

* * *

Н А Й Р О Б И. Бурунди жанубида вазият кутилмаганда кескин тус олди. Мамлакат қуролли кучлари вакилининг маълум қилишича, кейинги уч кун давомида Хуту қабиласига мансуб исёнчилар қишлоқларга ҳужум уюштирган ва қирқдан ортиқ кишини ўлдирган.

Ҳарбий маҳкамалар манбаларида таъкидланишича, Бурунди ҳудудига исёнчилар қўшни Танзаниядаги Хуту қочқинлари сақланаётган лагердан келган. Айни пайтда мамлакат ҳарбий қисмлари жойларни исёнчилардан тозалаш тадбирларини ўтказишаётир.

* * *

П Е К И Н. Хитойнинг Шанси вилояти тоғли ўрмонларида икки кундан буён ёнғин давом этмоқда. Ҳозиргача 133 гектардан ортиқ ўрмонзор бутунлай ёниб кулга айланди. Табиий офат билан кураш пайтида йигирмадан ортиқ киши ҳалок бўлган.

Айни пайтда оловни ўчиришга 3 мингдан ортиқ одам жалб этилган.

* * *

А Н Қ А Р А. Туркия косоволик албан қочқинларни қабул қилишга ҳозирлик кўраётир. Шу кеча-кундузда Македониядан еттита самолётда бир ярим минг нафар қочқин келтирилиши режалаштирилган эди. Шу вақтгача бешта самолётда келган қочқинлар Қирқларэли вилоятига жойлаштирилди. Ҳукумат қарорига биноан бу ерда 20 минг қочқинга мўлжалланган бошпана тайёрланган, деб хабар беради РАТА-ТАСС ахборот маҳкамаси.

(ЎзА)

САҲНАДА «ШАЙТОН ВА МАЛИКА»

Шаҳримизнинг Авиасозлар Маданият саройида Ҳамза туманининг қатор маҳаллаларидан ташриф буюрган меҳмонларга Ҳамза номидаги Тошкент Давлат Академик театрида саҳналаштирилган «Шайтон ва Малика» асари намойиш этилди. Спекталь ижодкорларининг чиқишлари томошабинларда катта таассурот қолдирди.

Айни кунларда туман ҳокимлиги томонидан кам таъминланган оилаларни, ногиронларни қўллаб-қувватлаш, моддий ва маънавий рағбатлантиришга катта аҳамият берилмоқда. Шунингдек, халқимиз маънавиятини юксалтириш борасида туманда қатор ибратли ишлар ҳам амалга оширилмоқда.

Куни кеча туманда халқ сайллари бўлиб ўтди. Жумладан, спортнинг баскетбол, волейбол турлари бўйича қатор мусобақалар ўтказилди. Уларда мактабларнинг ўқувчилари ўзаро беллашдилар.

Умида ҲАСАНОВА, ТошДУ талабаси.

НАВРЎЗ ҚУВОНЧЛАРИ

Шу куни Алишер Навоий номидаги Ўзбекистон миллий боғи ҳар кунгидан-да гавжум бўлди.

Бу ерда Тошкент шаҳар ижтимоий ўзаро ёрдам «Меҳрибонлик» жамияти ташаббуси билан меҳр-мурувватга муҳтож кишилар учун Наврўз байрами тантаналари давом эттирилди. Барча атракцион ўйинлар болажонларга бепул хизмат кўрсатди.

Дошқозонлардан ош, сумалак каби Наврўзнинг шоҳ таомлари қатнашувчилар дастурхонига тортилди. Бепул ютуқли лоторея ўйинлари ўтказилди.

Мирobод тумани Ногиронлар жамияти томонидан эса эҳтиёжмандларга бепул дори-дармонлар тарқатилди. Ижро этилган шўх куй-қўшиқлар йиғилганлар кўнглини хушнуд этди.

Тадбирни кўнгилдагидек ўтишида Тошкент шаҳар маданият бошқармаси, Тошкент шаҳар ҳокимлиги, «Совпластитал» қўшма корхонаси, савдони ташкил этиш департаменти, қолаверса, «Меҳрибонлик» жамияти туман бўлимларининг ҳиссалари катта бўлди.

Суратларда: Тантаналардан лавҳалар.

Г.ХАРИТОНОВ олган суратлар.

ТУРФА ОЛАМ

Оламда йўқ карта

Ўзбек олими ал-Беруний XI асрда жаҳонда биринчи бўлиб ер сатҳининг узунлигини аниқлади. Орадан 400 йил ўтгач, Улуғбек 1018 юлдуз каталогини тузиб, картага туширади. Бунга тенг келадиган карта оламнинг ҳеч бир бурчагида йўқ.

Тузли тоғ

Тожикистонда Хўжа Мўмин деб номланган тоғ бор. Унинг бошқа тоғлардан фарқи — тоғнинг мутлоқ соф туздан иборат эканлигидадир. Олимларнинг ҳисоб-китобларига қараганда, тузли тоғдаги ош тузи жаҳон халқларига юз миллион йилга етар экан.

Тоғнинг баландлиги 900 метр, туз қавати ер остининг 4,5 километригача жойлашган.

Қуюқ кўл

Кариб денгизидаги Тринидад номли оролда бир ажойиб кўл бор. Унинг бошқа кўллардан фарқи шундаки, бу кўлдан сув эмас тайёр асфальт ўрнини босадиган қуюқ лой оқади. Олимлар ҳамон кўл чуқурлигининг ҳисоб-китобига етиша олмаётир. Ажабо!...

Чироқ деб шуни айтса бўлади

Вьетнамнинг Сокчанг провинциясида буддаларнинг сажда қиладиган уйи-Биушокда икки катта чироқнинг ўчмасдан ёниб турганига 29 йил бўлибди. Бу уйда олтита шундай чироқ бўлиб, уларнинг ҳар бирини ясаш учун икки юз килодан ортиқ парафин ҳамда денгизчилар арқонидек олти метрга яқин пилта ишлатилган экан. Дастурли будда мифларининг суратлари билан безатилган бу чироқларнинг узунлиги икки ярим метр. Улардан дастлабки учтаси 1970 йили июлда ёқилган. Уй қўриқловчисининг сўзига қараганда, бу икки чироқ 2005 йилнинг шу кунигача ёниб тугаркан.

Қидирбой ТЎЛАБОЕВ тайёрлади.

Одамийлик ҳақида ўйлар

Ҳаёси йўқнинг имони йўқ.

(Халқ ҳикматидан)

Ҳаё, иффат, номус каби инсонийлик фазилатлари ҳақиқатдан ҳам одамийликнинг асли ҳисобланиб, ўтда куймайдиган, сувга чўкмайдиган муқаддас туйғулар экан. Ана шулардан бири ҳаё фазилати ўзининг покизалиги билан, бокиралиги билан ажралиб туради. Ҳаё ҳаммага бирдек керакли фазилат ҳисоблансa-да, аммо у ўзининг бўйи бастини хотин-қизларда кўпроқ намоён этади. Лекин бундан эркакларда ҳаё бўлмас экан-да, деган фикрдан йироқмиз. Ҳаё ҳар кимга керакли ва зарур инсоний хислатлардандир.

ҲАЁ ВА ВАФО

Муҳаммад пайғамбаримиз ўз ҳадисида: «Кимки одамлардан ҳаё қилмаса, у Тангридан ҳам уялмайди» деб таъкидлаган эдилар. Алломалардан бирининг таъкидлашича:

«Одам бўлса, ҳаё
бўлажак албат,
Беҳаё вужудга ёғилсин
лаънат».

Дарҳақиқат, одамийликнинг ажойиб белгиларидан бири ҳисобланган ҳаёда гап кўп. Юқорида таъкидлаганимиздек, биз қуйида аёл ҳаёсининг баъзи томонлари билан ўртоқлашмоқчимиз.

Ҳа, аёл ҳаёси нафақат уларни безайди, балки аёл латофатига янги-янги маъно бағишлаб, сайқаллайди. Аёлнинг ҳар бир қадамида, муомаласида, юриш-туришию, ҳатто саломлашишида ҳам ҳаё уфуриб туради. Бошқа миллатларни билмайман-у, аммо бизнинг ўзбек аёлларимизнинг ҳаёсидаги нафислик, жозиба ҳар доим мени лол қилиб келган, унинг сир-асрорига тушуна олмай сарсонман. Биз эркакларни сеҳрлаб қўядиган томони ҳам аёл ҳаёси бўлса керак. Уларнинг мафтункорлигини оширадиган хилқат ҳам ана шу ҳаёдир. Майли уни-буни қўяйлик, аёлларнинг овқатланишига эътибор берганмисиз? О,... бу санъатнинг накд ўзгинаси-я. Беозоргина, мулойим ҳаракатларини аёллик латофатига мослаб, жилмайишдан ҳам озроқ қўшиб шундай ҳолат ато этяптики, у овқатланмаяпти, балки атрофга тароват ёғдираяпти. Бунинг устига бежирим қимтинаётгани ҳам ўзига ярашади. Ҳа, азизлар, бу чексиз аёл ҳаёсининг бир зарраси.

Аёллар кийиниши ҳаёсини бир кўз ўнгингизга келтиринг-а, бу гўзалликни нимага қиёслаш мумкин? Атрофга муаттарликлар таратаётган, хурсандчиликлар бахшида этиб, дилларни завқ-шавққа тўлдираётган илҳом париси шоир қаламини йўрғалатиб, рассом мўйқаламини ўрмалатади. Қалбингни жунбушга келтириб, ларзага солаётган сеҳргарнинг сеҳридан сеҳрланиб сархуш бўласан. Мана сизга аёл ҳаёси уммонидан бир томчи. Бу томчида шунчалар сир-асрор, куч-қувват ва яна қанчадан-қанча номаълум муаммолар борки, беихтиёр ўйга толасан. Ёки аёл кулгисидаги чиннидек жарангни кўз ўнгингизга келтиринг-а, нақадар жозибали. Нақадар ҳаётбахш.

Аёл кулгисининг мазмундорлигини оширадиган ҳолат ундаги ҳаёдир. Ана шу ҳаё — аёл кулгисининг майинлигини оширади. Аёл ҳаёси ҳамиша улуғланиб, аждодларимиз томонидан куйланиб келинган. Аёл иффати, ҳаёси таҳсинларга лойиқ ҳисобланиб, ҳаттоки ҳукмдорлар ҳам ушбу хислат олдида лол қолган, унинг куч-қудратига бош эканлар. Ҳаёсиз аёллар эса аксинча шафқатсиз жазоланганлар.

«Иффатли, ҳаё-номусли хотин,- дейилган қадимги шарқ ривоятида, - марғуб ва мақбул бўлса, аччиқ тилли, ҳаёсиз хотин халқнинг нафратига сазовор бўлади». Биринчиси гўзал хислатга, иккинчиси ёмон хислатга эга бўлган икки хотин ҳақидаги мана бу ривоятга диққат қилинг:

Ҳасадчи бир хотин Анбоғ исмли ҳаё-номусли хотинни кўролмасди. Ҳасад ва адоватнинг зўрлигидан бир кеча кичкина ўғлини ўлдириб, Анбоғнинг уйига ташлади. Эрталаб Кашмир ҳокими султон Зайнул Обиддинга бориб шикоят қилди. «Ўғлимни Анбоғ ўлдирган»- деб дод-фарёд қила бошлади. Ҳоким жуда ақл-фаросатли одам эди. У аввал Анбоғни чақириб, уни яхшилаб текширди. Анбоғ бундай ярамас ишдан бехабар эканини, ўзининг бегуноҳлигини сўзлади. Ҳоким унга:

- Агар сўзинг рост бўлса, бизнинг ҳузуримизда либосларингни ечган ҳолда тур. Шунда сўзингга ишонамиз,-деди. Ҳоким бу таклиф билан Анбоғнинг ҳаёли, номуслилигини билмоқчи эди.

Анбоғ ҳокимнинг таклифидан жуда уялиб, бошини қуйи солиб айтди:

- Бу аҳволда сизларга кўринганимдан ўлганим яхшироқ; мен бу шармандаликни сира ҳам қабул қилмайман.

Султон дилида унга офаринлар айтиб, чиқариб юборди. Сўнгра ҳасадчи, туҳматчи хотинни чақириб текширди. Унга ҳам юқоридаги шартни айтди.

Туҳматчи ҳеч тап тортмасдан, мулоҳаза қилмай, либосларини еча бошлади. Ҳоким уни тўхтатиб:

- Ёлғондан даъво қилгансан, бу ярамас ишни ўзинг қилиб, номусли Анбоғни айблагансан, ҳаёсиз, номуссиз эканинг билинди,-деб уни жазолашни буюрди. Ниҳоят ҳасадчи хотин:

- Бу ишда Анбоғ бегуноҳдир. Ҳасадимнинг зўрлигидан Анбоғни халқ назаридан тушириш учун бу ярамас ишни ўзим қилганман,-деб айбига иқрор бўлди. Анбоғ номусли, ҳаёли бўлгани учун туҳматдан қутилди.

Дарҳақиқат, аёл ҳаёсида маъно ва мазмун катта. Шунинг учун бўлса керак, Суқрот ҳаким «Хотинларнинг энг гўзали ҳаё ва иффат пардасига ўралганидир», деб таъкидлаган эди. Аёл ҳаёси асрлар оша сайқалланиб ижобий анъаналар билан бойиб келяпти. Лекин шунинг билан бирга бу гўзаллик ниҳоятда нозик ҳамдир. Сал нарсага у дарз кетиши мумкин. Аёл ҳаёсига дарз кетдими, тамом уни тиклаб бўлмайди. Чекиб турган аёлни кўз олдимга келтирсам бутун вужудим жунжикиб кетади. Ёки маст-аласт аёлга кўзингиз тушса тамом, кайфиятингиз хуфтон, дилингиз хижил бўлади. Уни-буни қўйинг, аёллар салгина баландроқ сўзлашса ҳам худди ҳаёсига путур етказгандай гап. Кулиши ҳам меъёрдан ошса, қусур бўлиб туюлаверади.

Ҳа, азиз ва мўътабар аёллар. Сизлар ўз ҳаёларингиз билан атрофга тароват таратаяпсизлар. Ҳаёлигингиз билан иффатлилигингиз қўшилиб бокиралик, мусаффолик, тозалик, тўғрилик каби аёл хислатларининг кучқудратини ошираяпсизлар. Ҳаётингиз билан покизаликни янада тиниқлаштириб тасвирлаш амримаҳол бўлган бетакрор мўъжиза яратаяпсизлар.

Ор, номус каби инсонийлик дуру жавоҳирларини авайлаб асраяпсизлар. Аёл ҳаёсидан муаттарликлар таралиб хушбўй анвойиликлар чор атрофга қанот қоқмоқда, ҳузур-ҳаловат палак ёзмоқда. Аёллар ҳаёси атрофга нафақат гўзаллик таратади, балки инсонийликни тарқатиб уни мустаҳкамлайди. Ҳа, дўстларим, аёл ҳаёси руҳида тарбияланишда хислат катта, натижаси эзгуликдир. Шунинг учун ушбу хислат кенгроқ такомиллашса, янги-янги қирралари очилиб мустаҳкамланса бундан бутун жамият манфаатдор бўлади.

Мусоқул УСМОНОВ, профессор.

Ҳодиса

Орамизда шундай кишилар ҳам борки, кутилмаган тасодифлар юз берганда қўрқоқлик қилиб ёки субутсизлиги туфайлими воқеа жойидан жуфтакни ростлаб қолади. Ана шундайларни биз ҳақли равишда номард деб атаймиз.

Нарпай туманидаги Ибн Сино номли жамоа хўжалиги бошқаруви раисининг ҳайдовчиси Отамурод Номозов ана шундай кимсалардан бўлиб чиқди.

Яқинда у кеч соат 21 лар атрофида бошқарувидаги «УАЗ-459 Б» русумли 17-60 СНА давлат белгили автоуловни Мирбозор-Каттақўрғон йўналиши бўйича бошқариб бораётганда атрофга қоронғу чўккан эди. Бундай пайтда ҳайдовчидан ўта эҳтиёткорлик талаб этилади. Бироқ, Отамурод бу гал йўл ҳаракати қоидаларига тўлиқ риоя этмади. «Транспорт воситаларидан фойдаланиш хавфсизлиги қоидалари»га кўра ҳайдовчи ўз ҳаракатида пиёдаларга нисбатан эҳтиёткорлик чораларини кўриши лозим. У белгиланган тезликни оширмаслиги, ҳаракатнинг серқатновлиги, транспорт воситаси ва юкнинг хусусияти, ҳолати, йўл, об-ҳаво шароити, шунингдек, йўналишдаги кўринишни ҳисобга олган ҳолда ҳаракатланиши керак. Ҳайдовчи бирор хавф ёки тўсиқни аниқлаганда транспорт воситаси тезлигини, зарур бўлса, тўхтатгунга қадар камайтириши, тўсиқни бошқа ҳаракат иштирокчилари учун хавфсиз тарзда айланиб ўтиши ҳамда уни бартараф этиш чорасини кўриши лозим.

Йўл транспорт ҳодисаси содир бўлганда ҳайдовчи дарҳол транспорт воситасини тўхтатиши, мажбурий тўхтаганини билдирувчи чироқни ёқиши, белги ўрнатиши, транспорт воситаси ва ҳодисага дахлдор буюмларни қўзғатмаслиги, шикастланганларга биринчи ёрдам бериш учун зарурий чораларни кўриши, «тез тиббий ёрдам» хизматини чақириши, агар бунинг имкони бўлмаса, шикастланганларни ўз транспортида ёки бошқа йўловчи транспортида яқин орадаги даволаш муассасасига олиб бориши, у ерда ўз исми шарифи, транспорт воситасининг давлат рақам белгисини айтиши ва воқеа содир бўлган жойга қайтиб келиши, ҳодиса ҳақида милицияга хабар бериб уларнинг келишини кутиши лозим» деган талабларни қўпол равишда бузади.

Ҳайдовчи Отамурод Номозов бу қоидаларни жуда яхши биларди. Чунки, неча йилдан буён автоулов бошқариб келаяпти. Шундай бўлса-да, у виждонига хилоф равишда иш тутди. Юқорида эслатиб ўтилган қоидаларга амал қилмади. Жамоа хўжалиги бошқаруви раиси Озод Отақуловни уйига элтиб қўйгач, эҳтиётсизлик натижасида йўлда кетаётган фуқаро Нормурод Ҳакимовни машинасида уриб юборади. Оқибатда Нормурод қаттиқ тан жароҳати олиб, ҳушидан кетади. Ана шундай қалтис вазиятни Отамурод ўз кўзи билан кўради. Аммо номардлик қилиб, жабрланган кишига ёрдам бериш ўрнига қочиб қолади.

Ҳаётда яхши одамлар кўп. Нормурод ҳушига келгач, атрофга боқиб одамларни ёрдамга чақиради. Шунда овозни эшитган шу яқин орадаги боғнинг қоровули Зайниддин ака дарҳол унинг ёнига етиб келди. Қарасаки, таниш дўкон мудири Нормурод. У бу ҳақда тезликда унинг укалари Шукрулло ва Юсуфларга хабар қилди. Ҳадеганда беморни касалхонага олиб бориш учун машина топилавермагач, Нормуродни эшакка миндириб уйига олиб келадилар. Орадан кўп ўтмай ҳамқишлоқлари Инатилла Рустамовнинг автоуловида уни касалхонага ётқиздилар.

Отамурод Номозов ҳақида фикр юритадиган бўлсак, у қочиб узоққа боролмади, айбини яширолмади. Эртаси куни Отамурод раисни олиб келгани катта Зарафшон йўлида бораётганида Давлат Автомобиль назорати ходими Суюн Очилов томонидан тўхтатилди.

- Шу ерда кеча кечқурун содир бўлган йўл транспорт ҳодисасидан хабарингиз борми?- сўрайди у ҳайдовчидан.

Шунда Отамуроднинг ранги оқариб, қўллари қалтираб кетди. Вужудини титроқ босди. Давлат Автомобиль назорати ходимларида шубҳа уйғонди. Бироқ улар сир бой бермадилар.

Отамурод Номозов хўжалик бошқаруви раисини олиб яна катта Зарафшон йўлига чиқади. Кўнгилсиз ҳодиса содир бўлган жойда уни яна ДАН ходимлари тўхтатдилар. Автомашинани атрофлича кўздан кечира бошлайдилар. Олд қисмидаги тирқишларидан бири оралиғидан қисилиб қолган бир дона ўн сўмликни топиб оладилар. Шу ўн сўм Отамуроднинг яширган жиноятини очишда муҳим ашёвий далил бўлди.

Маълум бўлишича, жабрланувчи Нормуродни автомашина уриб юборганда ундаги дўконга тегишли бўлган пуллар сочилиб кетади ва ўша ўн сўм айтиб ўтганимиздек, автомашинанинг олд қисми тирқишларидан бирига қисилиб қолади.

Тергов жараёнида ҳайдовчи Отамурод Номозов айбига тўлиқ иқрор бўлди. У одил суд олдида жавоб бериб, қилмишига яраша жазо олди.

Ҳамид РАҲИМОВ, милиция майори.

Ризо ХУДОЙҚУЛОВ, журналист.

Саховат

СПОРТ ИНШООТИГА — 50 МИНГ СЎМ

Фориш туманининг Мусоқул Оролов номли ижара ширкатлари бирлашмаси фермери Ҳамдам Қулматов одамларга қайишиб, муҳтож кишиларга ёрдам қўлини чўзгани сайин ишлари юришиб дастурхони тўкин бўлаётир.

Ҳамдам аканинг ер олиб, фермер хўжалиги ташкил этганига беш йил тўляпти. Аввал ғалла, нўхот ва полиз экинлари экиш билан шуғулланди. Сўнг чорва молларини кўпайтирди. Ҳозирги пайтда 215 бош қўйэчкиси, 32 бош қорамоли ва тўртта йилқиси бор. Тасарруфидаги 30 гектар ерига бултурдан бошлаб фақат ғалла экадиган бўлди.

Чорва моллари ҳам, ердан олаётган ҳосили ҳам тобора кўпаймоқда. Бултур ана шу чорва ва деҳқончилик маҳсулотларидан 500 минг сўмдан зиёд соф фойда олди. Бунинг устига эҳтиёжманд кишиларга тарқатган 5-6 тонна буғдойи, икки йилдан буён туман марказий шифохонаси беморларига етказиб бераётган текин сути эвазига олган олқиш ва дуоларини ҳам қўшсангиз, фермернинг моддий жиҳатдангина эмас, маънавий жиҳатдан ҳам бойлигига шоҳид бўласиз.

Яқинда туман марказида очилган «Тиббиёт тарихи» музейига гилам кўтариб келган саховатли фермер туманда янги спорт зали қурила бошлаганини эшитиб, 50 минг сўм пул ўтказиш учун банк қоғози тўлғазди.

ТАШКИЛОТ

Қуйидаги тиббий ускуналарни ҳамда қишлоқ хўжалиги техникаси ва эҳтиёт қисмларни

СОТАДИ:

. 70x70 ҳажмли флюраграфия плёнкаси ва 30x40 ҳажмли рентген плёнкаси. ***Германия маҳсулоти.***

. 15 литрли фиксаж проявителлари. ***Россия маҳсулоти.***

. 105x55 ҳажмли полипропилен қоплари. ***Туркия маҳсулоти.***

. Металл қуймалар, зангламайдиган тунукалар, қувурлар, озиқ-овқат учун ишлатиладиган тунукалар, ***(консерва банка қопқоқлари учун)*** *«Т-170» русумли тракторлар, автогрейдерлар.*

«П-702» русумли лемех.

«Алоқа- 500» русумли ультратовушли диагностика аппаратлари (УЗД).

СОТИБ ОЛАДИ:

. «Прима» момиғи (вата) ва кунжут.

. Ўзаро ҳамкорликка асосланган барча таклифларни кўриб чиқади.

Манзил: Тошкент шаҳри, Ғани Мавлонов кўчаси 52/2 - уй.
Тел: 342758, 344769, пейджер (067) 4184

Бош муҳаррир: Мирғиёс ҚАЮМОВ

ГАЗЕТА 1991 ЙИЛ 21 МАРТДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Бош муҳаррир қабулхонаси-56-25-36
Бош муҳаррир ўринбосари-56-52-89
Масъул котиб - 56-52-78
БЎЛИМЛАР:
Касаба уюшмалари ва иқтисодиёт-56-82-79. Ахборот ва спорт-56-87-63. Маънавият ва маданият - 56-82-79. Хатлар, оммавий ишлар ва мухбирлар билан ишлаш - 56-85-43. Тижорат ва ҳуқуқ -56-85--66.
ВИЛОЯТ МУХБИРЛАРИ:
Жиззахда - 3-83-01. Наманганда - 6-22-10. Самарқандда - 35-64-24. Фарғонада - 24-58-43. Урганчда - 6-03-40. Қаршида- 5-19-11. Қумқўрғонда - 54-3-58.

Сотувда эркин нархда.
Манзилимиз: 700165, Тошкент шаҳри, «Бухоро» кўчаси, 24-уй.
Нашр кўрсаткичи; 133; 134
Газетага 1998 йил 11 июлда Ўзбекистон Давлат Матбуот қўмитаси томонидан 00005 рақамли гувоҳнома берилган. IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди. Офсет усулида босилди. Бичими А-2. Ҳажми 2 босма табоқ

«Шарқ» нашриёт—матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41—уй.

Босишга топшириш вақти — 21.00
Топширилди 22.00

Буюртма Г— 0289. Нусхаси — 18.090.

1 2 3 4 5 6